GJERGJ FISHTA

BKSH

NËN KUJDESIN E REVISTËS „SHKËNDIJA"

BKSH

BKSH

BKSH

GJERGJ FISHTA

BKSH

NËN KUJDESIN E REVISTËS „SHKËNDIJA"

BKSH

Shtypur në Shtypin Botuesisë „LUARASI" — Tiranë

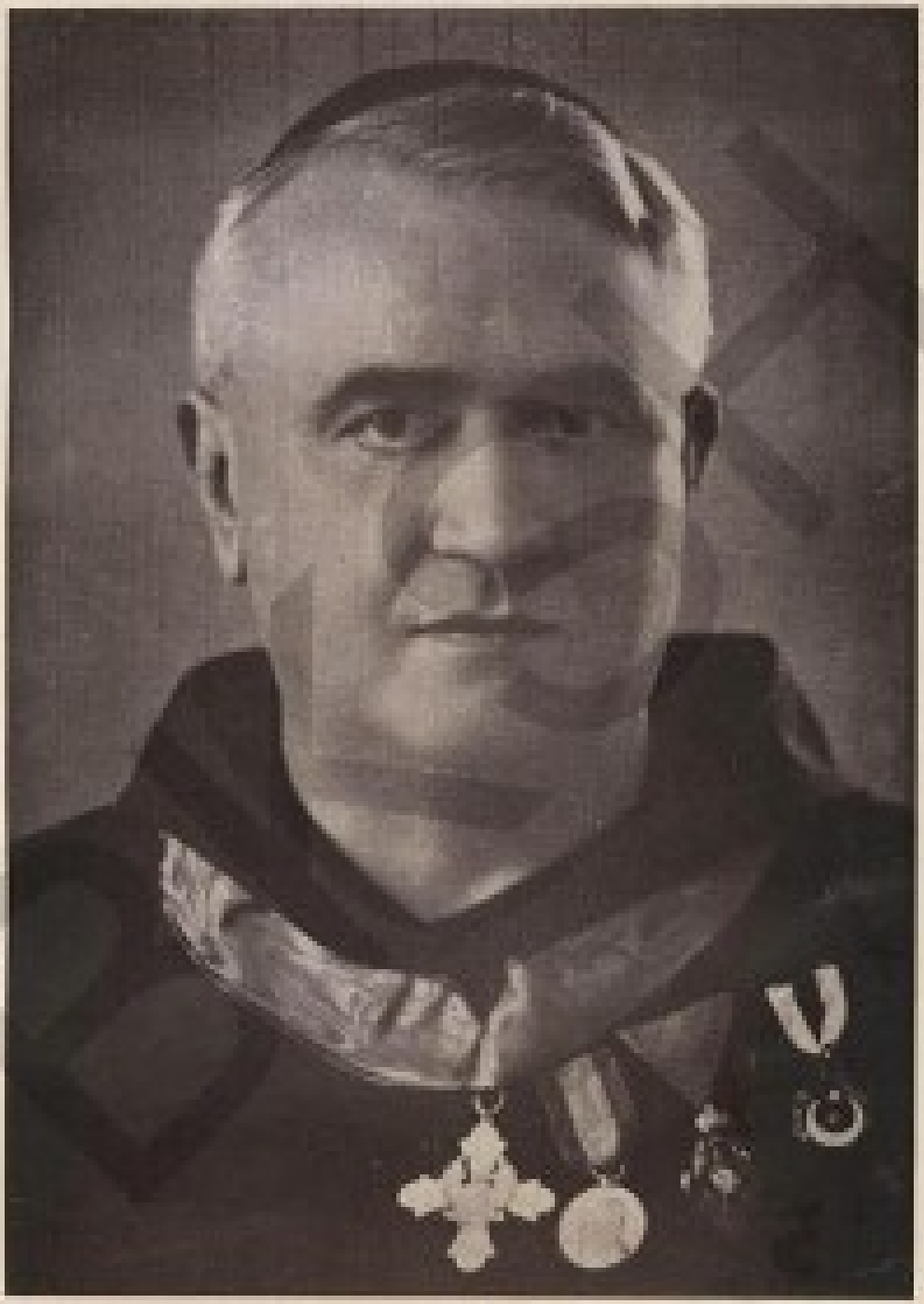

FISHTA

SHENIME BIO-BIBLIOGRAFIKE

MBI GJERGJ FISHTËN, FRANCESKAN, AKADEMIK I ITALIS

KË NË FRYMË TË 25-VJETORIT TË VDEKJES SË TIJ (1911-1936), VËLLAI I TIJ ATË GJERGJ

Punue nga Pat GILP FISHTA

I.

DORËSHKRIME

Shenime mbi disa dorëshkrime t'At Gjergj *Fishtës*.

Me pushtimin e Shkodrës nga Malazezët Françeskojt Shqiptare i mbrrijtë në një arkë të gjitha dorëshkrimet e A. Fishtës edhe i gjatë ca dhjetë, për të mujtë me u shpetue kishtu dëmtimet e kontrollit të gjakmarrëvet. Në të kërcasun të Motit të Zi prej Shkodre, françeskinjtë, nxjerrun nga dheu këto shkrime të mbështjellun për sa kohë. Në kët rast shoqën me dorëshkrimet të mbrrijtë në fletët e shkrimeve t'At Fishtës, këto dorëshkrime, për shkak të lagështisë së dheut dëmtun shkrue dem. Çdo fletë e atyne shkrimeve ishte gati e pamundun me u shfletue po u grise. Tue i përdorun të tana njetet Françeskojt përpiqen të shpetojnë shkrimin mundsin prej atyne shkrimeve. Fletë-fletë përhiqenesha aty ku ishte e mundun. Kjo punë e vështirë dukej se do të dilte rujtë e pa fryt. Me dhimbje të madhe mbas sa kohe i hjenojnë Poetit mbi katër e këtyne shkrimeve, përmbrenë mbtu kaqas e këtë ne një gjasë kanë të vogël. At Fishta, pa u mbrrijtë fort nga joy lajm, fitoi vetëm një «Shndosh P. Gjergj.» Një gjë e jashtëzakonshme na dëngjot në këto rasë ne njerin e mbrrendë të çuditshme, i dëlt, vang mbas vargu i kishte punë mbajtë në mend të gjithë ato shkrime të pabotuame, të cilat bamshasha për të hartuna e at rasë. Shenimin e nxin, përveç sa burimesh të gjatë edhe nga dëftimi i z. Prof. Luigj Shalsi. Ndër të tanë françeskanë L. Malacevicit shkruen mbi mbrrendjen e jashtëzakonshme të Fishtës në vepërn «Po *Albanijën* fq. 140.

FISHTA Ten Zef (— qejtë prej vjetit 1886. Gjergji)

USHTRIMET E PARA POETIKE

Shenim: Në mohtimin që na ep, ndonëse, mbrra më i dëmt i Poetit të madh: Françeskan. Pashk Bardhi, (këq të përk. Zânt i Shen Ndout, 1919, nr. 2, fq 22), kempton: Në fletoré tillasi të pasit me qi të vjenbo. Shkruani i kësyne rreshtave (A. P. Bardhij) i ka ardë e i rujen si mrekllie vjenbat qi A. Fishta ka qitë si zânkuen.

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

TARALLOGJIA E BALKANIT

(Ekz. «Zëri i Shna Ndout» vj. 1919, nr. 2 — numër kujtimor i 25-vjetorit të mashtrës së *Postë Kombëtar*).

Shenim: Si me njohti Prof. Karl Gurakuqi, i cili ka pasun rasën t'a lexojë kët dorëshkrim, përmbajtja e tij ështe mërzitëse. Autori s'dojtohet mbestërvet e shtetevet ballkanike.

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

TATARI I BALKANIT

(Ekz. «Zëri i Shna Ndout» vj. 1919, nr. 2 — numër kujtimor i 25-vjetorit të mashtrës së *Postës Kombëtar*).

Shenim: Si më njohti Prof. Karl Gurakuqi, i cili ka pasun rasën t'a lexojë kët dorëshkrim, përmbajtja e tij ështe një gjovë-pocoin kundërmik PALOKË CUÇA (1922) botue më botën të djatë të vepës mërzitëse Ámzat e Farnasit (lq. 169-171). Në qifi vetën nuk kjaku vreftën. Tatari i Ballkanit nuk e gjykuem mbas Zëvit të Shna Ndout (nuanë i celun) dishti dotës para 1919-tës, ndërsa prova e pasurit kundërmik Palokë Çuça, si na e dikton vetë Autori, dishti e vjetër 1922. Prej atyllë, kishja pse thirë as nuk ka të bëjë me dikë kundër të Palokë Çucës. Aty do të kesh qitë gërdhesa më lart ndanjë kryengritje e Turkë, b. f. Turka e Ballkanit mbasi më ka përhjellën të madh edhe atë popullí i cili thotë: «Aihr bindë (d. m. th., cuditë) tvlari pse pëcorisi të madhe».

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

DEKOLACJONI I SH. GJONIT

(Ekz. «Zëri i Shna Ndout» vj. 1919, nr. 2 — numur kujtimor i 25-vjetorit të mashtrës së *Postë Kombëtar*).

Shenim: Ne gjithen t'ona ky Shën Gjon nuk mbetmin: Shën Gjon Kryqëtari. Me két mbetmin qohet edhe në kale ndonji kishtar.

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

PSIKOLOGJIJA E POPULLIT SHQIPTAR

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

ANEKSIONI I BOSNJES

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

MJEK PERDHUNI — Shkrue mbas MOLIERE-it e përshtatë kushtuesve Mashkullore në Shqypnì.

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

GJASHTË NËT KAZANASH

(Ekz. «Zëri i Shna Ndout» vj. 1919, nr. 2 — numur kujtimor i 25-vjetorit të mashtrës së *Postë Kombëtar*).

Shenim: Kujtoj se ni pjesë e kresë kënde të cilës e bje Z. i Shna Ndout në dorëshkrim, mund t'a mbajtë të botuame. Se paku ni pej pmallave të këtij dorëshkrimi gjindë botue në shtypin t'ona: 1) Prralla e Zanan Banushit, ndeshkue pej koriks, dikur botue në Kalendarin e *Malovet* 1905, ajo e Skyterit të Nastradinit, dikur shypë në gati të njatë më botësinë, — ku Kalendari i vepës Pjetre 19 35 dha mbotue n'Antologjin shqipe, vëll. I. Në prralla të tretë të tijen, kam pasë rasën t'a përshkruej pej Postës së Shqypnís, vetes së kalueme, nëpër mirësin e Të NJ. A. Gjon Shllakut. Gjej rasën t'a kujtoj kolekcionin e *Postës* të Shqypnís, këndshëm e fëlë *Francesknave* të Shkodrës. Artikujt e pë sendërim t'At Fishtës, kanë qënë shumje me nji shej të posaçem, si pregatitje për ajì botim të vaçantë të mbarë veprave të At Gj. Fishtës.

DIELLI

(Nr. 2681) — Boston, Mass. — Botim i po-

socëm për Europën—del të shtunën vet. Nr. 398 kornik. 1922).

Fq. 4-5 e 8: LETËR E HAPUN — Ai Gjergj Fishta O. F. M., Deputet i Shkodrës i fton me shkrésë Z. Redaktorit të fletores «Diell» «...Un përpara se me dhanë kot gjykim t'ënën përmbi mentalitet t'Eklesë Zonjësë, aki këtu n'Amerikë kam bá nji studim mjaft të gjatë — nji studim të fuqe me shkrim — edhe kam dashtë me e botue. Por, mbasi mbrenda kësë zonje Filozofjet e s'dia se shka tjetër, e shkolla e kulturës e tija ásht veper e ulët për me i kapitue dikë seriozë, kështu duesh kërcim e qito ni njanë kuë...» (fq. 5, shtyllë 3)

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

NË DEKË TË FRANC JOZEFIT

Shenim: Njehsimin e kësaj dorëshkrimi të Fishtës e mori nga Gjon Shllaku, Françeskan.

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

BOMA CEZARVET E SHQYPNIJA.

Shenim: Në dijanin e kësaj dorëshkrimi u vëna nga Gjon Shllaku, Françeskan. Shtoj se ka shtatë mendime të jetë ky dorëshkrimi i bollasë në shkrimin-ahit konferencën e Fishtës, botue ka Jetë-ja Fishtuese në fruer të vjetit 1939.

OSCAR TOSKA

GOMARI I BABATASIT

P i e s a II

(Në shumicë mbasi në dorëshkrim: Mit me u botue në *Hylli e Dritës* vj. XV, në mujgë; mars-korrik 1939).

Shenim: Ky poem i tij dramatik hasohet në ca pasun edhe pjesësh e tretë e cila dohet të mbrendë dorëshkrimet e tija.

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

PATA

(Pasue nji akt)

Shenim: Njehsimin e cilagjes së kësaj lame t'Ati Gjergjit (përkrahim apo vepër origjinale?) — e pasë prej nji akteri të kohës z. Lazer Gurakuqit. Cilagja u bá, kujtoj, nji hari me at rast kur cilagj mallodrami i Ati Fishtës. Vëllazënija.

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

BESIM E DIJE

(Në kremtimin e 700-vjetorit Antonjan).

«...shum prej intoligjentëve kan shpeshë dishirue me ipë të shkruame në nji libër këto konferenca (-konfer- e A. Gj. Fishtës) shtë e treta ndër 11 konferenca të Jovës së Shna Ndout 7 të (13 III 1932) të cilat po i gjetun njetat e shtypë. Kanonikët Antonjan ndodhën edhë ka me i shtypë e kështu shum kush ka me pasë me se me e ushtrue mendien e shpirtën e vetë». (Kuq. Zëri e Shna Ndout, vj. XX-tuej 1932 nr. 5, fq. 74).

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

DASHTNIJA E KATOLIKUT ÁSHT JETË E VEPRIM

[Mbajtë me 15-V-1932 në rasën e 700-vjetorit Antonjan. Kuq. Zëris e Shna Ndout, vj. XX-qershuer 1932 nr. 6 fq. 93]

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

HAXHIJA

Tragedi e kohës së Vezirvet (e pë-kryesuet).

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

TINGUJME E KANGË TË FRANCESK PETRARKES

II

PJESË TË BOTUEME KË «ALBANIA» E KONITZES (NË VJERSHË E NË PROZË)

Z. ANSELMO LORECCHIO N' VIENE

(Kasnik per vjetin e ri — *E Papalit*)

Kjo vjenhë saturko 22 vrugjesh mone-kelone, botue në pjesën e mbrendëshme të Iluse-albrelaje t'ALBANIA-s.

30-XII-1899 u nxorr nga «KALENDARI I MALÉVE me shokurime per 1900»

É POPULHIT

Kange nirdinsht (Albania 1900 Nr. 4 fq. 93)

É POPULHIT

Kange malsoriahe (Albania 1900 Nr. 6) fq. 122.

É POPULHIT

Kange malsoriahe (Albania 1900 Nr. 9 fq. 39)

E POPULIT

Kange e Ghin Leken (Per Gjin Leken shihni «nje leter nga Skodra te «Albania e vogel» n. 30 Nrit e Albanis)

(Albania 1901 nr. 10 fq. 158)

E POPULLIT

Kânga e Nicoll Xoken. (Albania v. 6 Nr. 4 1901 fq. 106)

RUSHMANI

T nxitoushmit Zotnit Greg Eazyppes Kangjolit te permirsum.

Shqypes o Bum
(Aquila Pyrchi)
Tinglim
(Albania 1900 Nr. 9 fq. 21 E)

RUSHMANI

Mâ i madhi kob i Shqyptarit
Tinglim
(Albania 1900 Nr. 10 fq. 40 D)

RRUSHMAN SOKOLI
GJAKSORVE

Nalte-si ku vate Bunoti.

(Albania 15 tet. 1901 vj. V Nr. 10 fq. 147-148)

Shenim Vjersha, e botuame nê vj. 1897, u botua ke vepra PIKA VOESE adhe ke dora e dyte e e. moto e lyrikeve: MIRZI I ZANAVET (1924, 1931).

RRUSHMAN SOKOLI

AGIME I LIRIS. — N dite i kunuerkrse ci i Perenditshmi e i Permirsshmi Zotnit Lazer Mjeda kie shegurue n' Iphshkov (K) i Nanshatit. Kenge Lazare veri Jorse Jov. 6.

Vêch kater dit kalue
Kishin se Marta e Mria etj.

(ALBANIA — 15 sand. 1902 nr. 11 fq. 182-183).

SUTA

Dies irae

(Albania 1903 V.XII trser — Nr. 2 fq. 26-28)

ALBANIA 1902 fq. 86-88 nr. Mars VII. 6
MAKEDONJANA-Kenge. — Pikto e pare
Nënshkr. CASTIGAT RIDENDO

ALBANIA 1902 fq. 99-103 nr. 4. Prill Maj
MAKEDONIANA — Kenge — Pikto e pare
Nënshkr.: CASTIGAT RIDENDO

ALBANIA 1903 fq. 41-44 nr. 3.
MAKEDONIANA — Pikto e dyte — Metamorphosa.
Nënshkr.: CASTIGAT RIDENDO

ALBANIA 1903 nr. 4
Dréeret n' Pazare
Nënshkr.: FUSHE N' DUSHE.

MAR PEPA

Dréeret e Dom Nrenet (78 v. metakolase). Nisi me vargjet:

«Çohet nji dreq nê ahât i dhenit»
«E i bie nê qafê Dom Nrenes».

(Albania vj. VI-1902-mars nr. 3 fq. 62-63 G)

RR

Horlikia i Malcut-Zit

(Albania 1903 Nr. 5 fq. 74)

NJE CHETA

MUSA KAPITANI N' MÉIDAN ME RIZA BEGUN

N' pranverin t' 900 vietës t' Ilenit t' Skodrës begut.

(Albania Vit. 8 1904 Nr. 2 faq. 25-27).

Shenim: Nga ndë dukat se vjershës ësht e A. Gj. Fishtës. Po kot lëndë (aptesë i zjë poemit mbi Skenderbegun) e botë më vonë ke Kalendari i Vepres Pijetë 1919, faq. 68-98: «Mojta Golemi i Dibres e Dalt Gersë».

ALBANIA 1905 nr. 8 faq. 154-155.
Jahe Begu e Paleke Trusto

CASTIGAT RIDENDO

(Kjo satirë u nxorë në Selanik ke Dhurija e Lumo Skendo-s më vj. 1909 (vj. I) e më vonë në vepren: ANZAT E FARNASIT (Kaq. *Anzat e Parnasit*)

II.

PJESË TË BOTUEME KE E PERKOHESHËMJA:

ECLIJA I ZEMERS S' JEZU KRISHTIT qysh më vonë

LAJMTARI I ZEMRES SË KRISHTIT

(Në vjershë e në prozë)

VJERSHA TË PËRSHPIRTSHME:

Zevetisë' Zojës Bekuese (Mo Sëvit Pellico)

Botue në të parën: ELCIJA i Zemres s' Jezu Krisctit (Nr. i shtat 1902 vj. XII faq. 163-166 nerë kësaj) P. G. F. Gjithsejt vjersha shtatëmbëdhjetë, tahi e pëlbëme prej dhetë tubëzavet katershe).

VJERSHA TË PËRSHPIRTSHME:

P. G. F.

Mallosh i nxuar (i) ka t' dosnit e ndërë prej shokullit

(Elcija etj — nëntor 1902 faq. 179-180). Nga kjoto vjersha trashe nxjerrim ndonjë tubëzë:

Lamtumirë(t), o prinsija e mit,
Mbrra, mbrrin, mëgua,
Lamtumirë(t), e mall e shpi!

. . . . . .

Amun, nanë, tjyj t' kjosha mue
Per nbat mbrn qi ti ke pase
Si kershli kuur n' majto n' gjue.
Shum per mue moi dërdh ti let,
Pse se lutju t' Madhit Zot
Mos t' m' hatit' per s' gjorin, mornin.

. . . . . .

Tash prej jush un jam ba o dojo,
M' nji varr t' errshem jam ba' rua
Nusja' e herrhis per me i lot.

P. G. F.

VJERSHA TË PËRSHPIRTSHME:

Të Jezusit t' Ascit

(Elcija e tij — gusht 1903 faq. 156-158. Kastrimidhen mbetë gjashtëmbëdhjetë, tash mbetë. Nisi me vargun:

Apostuit naper hijo...

P. G. F.

VJERSHA TË PËRSHPIRTSHME

Kishollat (A. Manzoni)

(Elcija e tij — dhetuer 1903 faq. 268-269). Pesëdhen gjithsej gjashtëmbëdhetë tubëza gjashtështatëshe, shtatë rreshtash. Hymni ndër shumë të dhe shtatëmbëdhjetë fjalësh të mrëlla. Nisi me vargun:

Perat curr 1) qi prej kulmit
T'mpiti t' ndë t' mojtes t' gjirmë,
Qendrus asnjej nikoi hevit
Tnji kraú' a 2) shtrn me krismë,
Turr naper rav' t' shqiptuen
Tepeshi tu' u mbsilltuen
Mendoset n' fund e jet...

P. G. F. O. M.

E PAPERLYEMJA

Ket punim në prozë, nështir, P. G. F. O. M. në botue ke ELCIJA e tij vj. XIV gusht 1904 nr. 8 Dretimi i së përkohëshë

1) gër i math; 2) krasa-a — dhe në mal mrrinë me bor.

nse e pacenlit ne tji shenim të gjatë, nga i dil po ndonji zji pjesë: «Nji fort i Nderr. P. Franceskan. me lot Shendvjetë të mirdhunshme na e përshëndet kisa dorsi Zojes e bekuame e tji».

F. (ahta) P. G. (jergji) O. F. M.

MESHTARI I MALCIS

(Kisaj lynke, botue ke ELCIJA i Z. s' J. K. vj. XV prill 1925 nr. 4 fq. 60-61, i prin nji shenim i gjatë i redaksës së të përkohëshmes).

F. (ahta) P. GJ. (ergj.)

MATER DOLOROSA

(Elezja — 1910 qershuer: Nr. VI-pjesa II fq. 89-93)

nënshkrue: P. G. F.

Shenim: U ribotue në dorën I e *Meriat të Zbrazet* (vj. 1913) e me Vallën e *Partisë*. Ke fiti Autori kja shvillnun e dy fjalëve: ta, me vdeq; kuljeti, to — nji rod ismet.

F. (ISHTA) P. G. (jergji)

SH' FRANÇESKO I ASIZIT

«Per Cpasanqishmen dles t'ardh»

Nënshkrue P. G. F.

(Elezja — Pjesa II vj. 1913, numbuer: nr. IX fq. 166-169)

Shenim: U botue ma dorën e parë të vepres *Meriat e Zbrazet* (1913).

F. (ahta) P. GJ. (ergji) O. F. M.

F' KRYQZUEMIT

«Gasha de mujse...»

nënshkr. P. G. F.

(Kaj Elezja — nr. I vj. 1913 Pjesa II — pjesa letrare — fq. 8-12)

I

DORËSHKRIME

BOTIME E III RIBOTIME TË LAHUTËS SË MALCIS

(Prej vjetit 1900 deri me vjetin 1937 (28 Nandor)

N'EMEN T'SHQYPTARVE CI DUN VENNIN

MALI (j) ZI

«Fs na shone se *Malit-Zi*

Pjetrburgu i a dha (tales qj.)»

Albania vj. 1900 nr. . fq. 74-75)

Shenim: Per dy here kjo kenge kushtrimi (Këngo II e bl. I. lane jashtë ne botimin definitiv të Lahutës), u ribotue ke e përk. e A. Lorecchio-s, «La Nazione Albanese». E ribotuem me 15 të nandi. 1912, nr. 21 (fq. 1-2) u përkthye edhe i italisht. Nji ribotim të kaqi të përkohshme: Kushtrimi-Ora e Shtypunës e shoqnis në nr. e 31 të tetorit 1918 me ortografi të dikurshme (me ortografin e shoqnis letrare të Shkodrës «Bashkimi»).

LA NAZIONE ALBANESE

(Koç. Nr. 21 15-XI-1912 fq. 1-2) engrolin e Kenges Kushtrimi — (Ora e Shqypnis edhe perkthimin italisht. U ribotue po ma përkohshmen e A. Lorecchio-s La Naz. Alb. me nr. 31-X-1918.

LAHUTA E MALTSIS

Kënge Popullore — Bibë i parë Zadar 1905 — Vitalian[1])

---

1) Me gjithse nuk e kam ndër duer kët dorë të parë të Lahutës, prap se prap mund të thom nga burime të tjera të kohës, se pohimi i Castigrano-s në vepren *Speranza hortulana e popolli shqipetar* (Shkodër, 1925-shtyp. e Zojës së Papërlyeme), oj pohim për Lahutën, se kur u shtyp, nuk ishi i drejte. Castigrano ne vepren e mëtipërmendun (fq. 32) shkruen: «... Mas du Bibjve të vogjel, botue ne Zarë prej Vitalianit, (bl. I-1904 — bl.II-1907) vihej tuj botue dhja tjera epikoda të vecanta në nvisten Françeskane *Hylli i Dritës*. «Në kaptinën Bibliografija të se njatës vepër, fq. 80, shkruen, me mbrymbin nga mosha e fq. 32 e 20 *Fishta*, F. Giergj — Lahuta e Malcis. Bibë i parë — Bibë i dytë (Vitaliani — Zara 1907) bl. Lahutae e Maltsis. Bibë i parë — Bibë i dytë — E treta dorë

Shkoder: «Nikaj». 12. Epopeja e Fisit Shqyptar. Shkoder, 1920»

Autori e introduktohet me o shenjue se dy bibliografi shqipe te Legrand-Geyer (Paris, Athine) dhe e Malcolm Peacocke — Stala-it (Vjenë) nuk e përmendin *La-hutën* edhe si' ai pjesë vepranh onomjene (si qe për tri botime *Lahuta e Malcis*)

I drejtohemi shtypit të kohës për të dijtë ndonji gjëmend më të ostitushëm mbi Lahutën.

E përkohshmja e Brocardo *La Nazione Albanese* 15 marc — qershuer me dorë - prill. — 1905. nr. 7 fq 3 ka *libri nuovo* ku njihtoa mbi botimin e Lahutës, me e përpellun me nj' recenzion të gjatë: LAHUTA E MALTSIS — Kënga Popullore Bise i pare... Abbiamo detto novello posto, senza sapere se incontrano in scorc, non solo perchè il libro è ancora ed è noi e pervenuto senza accompagnamento di lettere o d' altro, che ci avesse reso edotti sul nome dell' autore»

L. Gurakuqi në veprën Vargjet e Gjon Shyrpë (botim i Shtyp. Botuese Cav. Tocco &Salvietti-t në Napoli — 1906 —) ke fq. 8 e atij libri, kushtue Asdrenit të Lahutës së Malcisë, flet i nipi i tubue sellës:

«...E i ungjoj nro-gni dyshe, nei thime
[po kish këndue.
N' lavd t' tânë Kenun e tanëkuse (Vo-
[llechikut:
Ai Xanxe, ci i bâftë nderet vete, a per
[gjoje t' tânë.
T' a lâsoj anmikut»

Po ai si atit Tirane Spiro Begu (f. Konizë), Drejtor i *Albania*-s lajmet nji recension të Lahutës.

LAHUTA E MALTSEIS

Kanga Popullore — Bâte i dyte Vlashe-ri — Zadar 1906

LAHUTA E MALCIIS

— Kângë Popullore — Bâte i pare Shtyp. «Nikaj» — Shkoder — 1912.

(Fleta e mbrendshme: LAHUTA E MALCIIS — Kângë Popullore Tyrtaeusque mares animos ad martia bella Versibus exacuit. Horat. Flac. — E dyta dore — Bâte i pare. — Vemo. Mas konusevo Perbitypje kohe e ndâhuame. — Shtypshkronja «Nikaj». In-8 (format i vogël). 5 fq. të pa numeruame — 48 fq. p'eshtrue ndër 5 kângë: I) Marash Uci; II) Bess e Idhnue; III) Kushtrim (Oda e Shqypnisë); IV) Lufta; V) Kanuci.

LAHUTA E MALCIIS

— Kângë popullore — Bâte i dyte Shtyp. «Nikaj» — Shkoder — 1912 (fq. 52).

Nëntitulli i bâkut 1914 varg-erë këtë Vranina. Përmbahet nâdë 4 kange: I) Ceta (Paluaja ka vepra Popolo Lingua e Letteratura Albanese fq. 336 këtu përkthyese gabimisht nji gabim shtypi: Gieta, për: Ceta, ka ndër shtatinet e Nikaj-it këtë bâtë): II) Cubat; III) Kuvendi i Cetinës; IV) Dalca.

LAHUTA E MALCIIS

— Bâte i parë — e treta dore — Shtypshkronja «Nikaj» Shkoder.

(Fleta e mbrendshme: LAHUTA E MALCIIS — Kângë Popullore — Tyrtaeusque mares animos ad martia bella Versibus excitat. Horat. Flac.

Përmban 4 faqe të pa numeruame + 53 faqe të numeruame. Form. i vogël 16.

(Bibloth. Komb. e Tiranës Nr. 3499)

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

EPOPEJA E FISIT SHQYPTAR

Shkoder 1920 Shtypshkronja Franceskane.

Shenim: Kjo pjesë e Lahutës së Malcis, që i dha lëndë polemikës së ngrohtë me Mehdi FRASHËRIN (faq. PI. VI. VARIA) u cmue pos bamirësë të math TURTULLIT me nji shpërblim 1000 frangash ari. Fjala e Abdyl Frasherit, që këtë punim botues në vedi, e shtyp më vonë ke dora e mbrame e *Lahutës së Malcis* (faq. këtagë e ndjeshëm, vargjet 250-345, fq. 99-102). Edhe Ekrem ÇABEJ

së vepërës: Elenxeos to Gjakos e të Literaturës Shqipe bëmë një shkurtim të Fjalës e Abdyl Frashërit në Liqenin e Prespës, perojelle me një komen.

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

ALI PASHA I GUCIES

(Episod i bilanit III të Lahutës së Malcis)

Shenim: Ky episod i Lahutës u botua ko HYLLI I DRITËS (vj. II, 1921 nr. 5 fq. 214-221).

FISHTA P. Gjergj. O. F. M.

LIDHJA E PRIZRENDIT

(Episod i bilanit III të Lahutës së Malcis)

Shenim: U botua për herë të parë në HYLLIN E DRITËS 1921 tetuer. nr. 6 fq. 264-270).

FISHTA P. Gjergj. O. F. M.

LIDHJA E PRIZRENDIT (vijon)

Shenim: Vitmi i kënges së Bunës qyshë me nr. 6 (tetuer 1921) është po a'at në përkohëshmen ndër këto muej e këto fletë (nanduer 1921, nr. 7, fq. 307-311; dhetuer 1921, nr. 8, fq. 358-364).

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

KULSHEDRA

(Episod i bilanit III të Lahutës së Malcis)

Shenim: U botua për herë të parë ko HYLLI I DRITËS 1922 qeshuer, nr. 6, proj fq. 271 - deri ko fq. 282). Vazhdoi të botuemit këto kângë në kamik, nr. 7 ndër faqe 326-331 të Hyllit të Dritës.

FISHTA P. Gjergj. O. F. M.

LUGATI

(Episod i bilanit III të Lahutës së Malcis)

Shenim: U botua për herë të parë në të përk. Hyllí i Dritës në shtatuer të vj. 1922 proj fq. 433 deri ko fq. 442).

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

DERVISH PASHA

(Episod i bilanit III të Lahutës së Malcis)

Shenim: U botua për herë të parë ko Hyllí i Dritës vj. 1922 nr. i nandunit fq. 528-534) Vazhdoi kjo kângë në dhetuer f atë) vjetë ndër fq. 579-587 të Hyllit të Dritës).

FISHTA P. Gjergj. O. F. M.

CUBAT

(Në episod prej veprat Lahuta e Malcis).

Hyllí i Dritës vj. 1923. nr. 1. fq. 23-32.

FISHTA P. Gjergj. O. F. M.

MEHMET ALI PASHA

(Hjdi i *Dritës* vj. 1923 nr. 8 fq. 361-373)

Shenim: Në botimin definitiv kjo kângë qe e dhanta e LAHUTËS SË MALCIS.

FISHTA P. Gjergj. O. F. M.

LAHUTA E MALCIS
TE UKA E SUDJESKËS

(Hjdi i *Dritës*, vj. VI Nr. 1 kallnduer 1930, fq. 19-30); vijoi në *Hyllin*, vj. VI Nr. 9 shuer 1930, fq. 91-105.

FISHTA P. Gjergj. O. F. M.

LAHUTA E MALCIS
PATER GJONI

(Hjdi i *Dritës*, vj. VI Nr. 3 mars 1930 fq. 136-143.) Vijoi kjo kângë në nr. 4 prill 1930 fq. 218-226.

FISHTA P. Gjergj. O. F. M.

LAHUTA E MALCIS
NË GAF-HARDHI

(Hjdi i *Dritës* vj. VI Nr. 5 maj 1930 fq. 276-284. vijoi kjo kângë në nr. 6. qeshuer 1930 fq. 327-336.

LAHUTA E MALCIS
LEKËT

(Hjdi i *Dritës* vj. VI (1930) nr. 7-8 (fq.

nik-gusht) fq. 389-401. Vijnë kjo kangë në nr. 12 (dhetuer 1930) në fq. 656-667 të Hyllit. Vijnë në vj. 1931 (fruer) po ndryp titull si Lahuta e Malcis (fq. 98-108).

FISHTA P. Gjergj. O. F. M.

LAHUTA E MALCIS
XHEMJETI

Këq.: *Hylli i Drites* Vj. VII nr. 6 (qershuer 1931) fq. 343-348.

FISHTA P. Gjergj. O. F. M.

LAHUTA E MALCIS
TURGUT PASHA

Këq.: *Hylli i Drites* Vj. VII nr. 9 (dhetuer 1931) fq. 523-528.

FISHTA P. Gjergj. O. F. M.

LAHUTA E MALCIS
GUSUJA — NATË KOHI

(Këq.: Hylli i *Drites* vj. IX. fruer 1933 nr. 2 fq. 76-85. Vijnë në *Hylli* vj. IX nanc. 1933 fq. 123-124. Në fq. 124: *Plaçka* (Këq. kot kangë).

FISHTA P. Gjergj. O. F. M.

LAHUTA E MALCIS
PLAÇKA

(*Hylli i Drites* vj. IX nanc 1933 fq. 124-130)

FISHTA P. Gjergj. O. F. M.

LUFTA E BALKANIT 1912-1913

Nji aptesë prej «Lahutës së Malcis»

(*Hylli i Drites* vj. IX dhetuer (1933) nr. 12 fq. 550-558.

FISHTA P. Gjergj. O. F. M.

GJAKU I MARRUN

Nji aptesë prej *Lahutës së Malcis*

(*Hylli i Drites* vj. XI-prill 1935, nr. 4 fq. 207-218. Vijnë kjo kangë në Hyllin e *Drites* vj. XI-maj 1935, nr. 5 fq. 345-350 me shenimin VIJON. Nuk vijnë ma n'ot mot as në vj. e ardhshëm. (1936)

FISHTA P. Gjergj. O. F. M.

LAHUTA E MALCIS

— Shkoder — Shtypshkronja Françeskane.

4 fq. të panumërueme + dhjetë me këto tregtime kangësh: Kangë I Cubat (fq. 3-15); kangë II Oso Kuka (fq. 16-21); kangë III Pse u (fq. 22-35); kangë IV: Vrojnisa (fq. 36-45); kangë V Duka (fq. 46-58); kangë VI Dervish Pasko (fq. 59-74); kangë VII Kuvendi i Berlinit (fq. 75-81); kangë VIII Ali Pasha i Gucia (fq. 82-91); IX Ludhja e Prizrendit (fq. 92-109); kangë X Mehmet Ali Pasha (fq. 110-122); kangë XI Lagja (fq. 123-132); kangë XII Marash Ulci (fq. 133-138); kangë XIII Te Kuka e Shqisë (fq. 139-147); kangë XIV Te Ura e Brahimaj (fq. 148-159); kangë XV Kamesi (fq. 160-166); kangë XVI Kukaj-dra (fq. 167-185); kangë XVII Ne Qafë-Hoshi (fq. 186-204); kangë XVIII Te Ura e Sutjeskës (fq. 205-231); kangë XIX Pater Gjeçi (fq. 232-247); kangë XX Lekat (fq. 248-274); kangë XXI Ndërmjetësja (fq. 275-298); kangë XXII Tringa (fq. 290-325); kangë XXIII Ke Theatr e Cun Ulza (fq. 327-361); kangë XXIV Zana e Vizhorit (fq. 363-397); kangë XXV Gjaku i Marun (fq. 398-432); kangë XXVI Koha e Ke (fq. 436-448 XXVII Xhenjet fq. 449-460); kangë XXVIII Deda Gjo Luli (fq. 461-485); kangë XXIX Lufta e Ballkanit (fq. 486-496); kangë XXX Konferenca e Londonit (fq. 497-506). Nder fq. 510-511 gabimet e shtypit.

V

V A R I A

(Botime të ndryshme në vjershë a në prozë nda: Kalendare të Perkohëshme shqipe e të huaja, bashkëpunime nda: Fletore shqipe).

KALENDARI I MALEVE për 1900

In. 8° 160 fq.

Në kor *Kalendër* cilësohet nga Albania «... veritable petite encyclopédie populaire. (Vit. IV Mars XV Nr. 1 fq. 15) i dre-

ton up vjershë satyrike Anzelmit L. me u nëmbërtue E PERNDRYSHUMUN FRÉ TE POPULHIT. Vjershë u ribotue edhe n' Albania (numri i pakun fq. 44)

FISHTA A. Gjergj, O. F. M.

A. ANTON M. XANONI S. J Shenoi artist e literatet hullitë e jetës s' vet mi dhee e sot n' sherbim t' nën t' nandit t' jetës së n' shtrivillim t' gjytetnis s' vertetë n Shqypnì/ sosi n Kishë e n' Shkollë shkroi hollë koqibem e dobiembem/ mi Fee më Gjithë mil Dje fe/ n' mojë t Perendit/ komi kunorë grunde/ FRANCESKANT SHOYTARË/ t' penkkuesmen dhi mot n' dakë t' ti t' parukchahme/ mi i uruc pagit e dorës/ kot lodë mëllit mil vorr ju kuklojn.

MII VORR T' ANTON M. XANONIT S. J.

(Perpjekja 1915 nr. 3 fq. 68—71)

Shenim: Kjo elegji u ribotue ke Mitrit i Zanave këq. kot vepat.

FISHTA A. Gjergj, O. F. M.

Parvec kushtrimit të përvjetshmes Ar Zadrimit, kemi gjetë të edhe një epitaf mbi varrin e një vashe shqiptare, të e lotëse bottore (1914-18), mbyta nga një bombe e aeroplanit. Mbi monument të saj, (botue edhe nga A. J. Kuka në Leotat Shq. fq. 113) ndër shumë t' epigrafëve, kemohen këto fjalë:

Shtegtor rrotulo një herë, e për pak mos pro o shtrydhe gurit një lodë të përmallshme dikuje/ mbi varr kuj/ ANETA KROMICHI/ mojën e sjellë/ të prindës të vllaznvet të motrave/ dhi në prendverë të jetës/ dritën e Zojës së Papërlyeme MCMXV / kpetë të hijës prej thellimit/ nën dafi të një llumje/ pret që Bujtja e mrekullëshmë/ të grishë qiellin e tokën/ me po s' at lashë të Jezusit/ na lodje e gjithë/ mbi të XX. fuqe të mertë rendon.

FISHTA A. Gjergj O. F. M.

SHOYPNIJA E URË

Shkodër—Shypshkronja Franceskane 1921.

Shenim: Kjo broshyrë e botuesës për dren e Perendis s' ënës u botue për herë e parë në HYLLIN E DRITËS. (Vj. II 1921 fq. 70-73)

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

PROZODIJ LATINE

Rregulla të perpjëkta me shkurtesi e gjuhë si të mokjuvet. (Perkthim prej Latinishtes) (Këq. HYLLI I DRITËS, Vj. IV—Irnet 1925, fq. 71-75)

Shenim: Vendi të botuem: PROZODIJA LATINE, në numrin e marcit 1923 të HYLLIT, fq. 118-121 e në mojën e këtë mbet 1925 prej fq. 318-deri në dërtën e dytë të vepres MBIZI I ZANAVE. (Këq kot dicse pjesën. Perkthimet).

FISHTA A. Gjergj., O. F. M.

DEKA E BURRNIJA

Shenim: Kjo fyrtyrë e fuqishme, botue për herë të parë ke e pëtkohtëshmja Hyllì i Dritës në mojën e vitit 1922 fq. 481-493, u ribotue me titullin BURRNIJA në Mitrin e Zânave, dorë e dytë e dorë e tretë.

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

IFIGJENIJA N' AULLI—Tragedi per Imrat tuta Imnore te Shqypnis.

(Hyllì i Dritës, vj. VI Nr 3 fq. 485) Hyllì. n. 10 fq. 561-568 e Hyllì n. 11 fq. 614-621.

FISHTA A. Gjergj, O. F. M.

ILIADA E HOMERIT

Libri i pàrë

(Hyllì i Dritës vj. VII Kalendrier 1931 nr. I fq. 29-36. Vijnë: Hyllì, mars 1931 fq. 148-153. Vijnë: Hyllì, prill 1931 fq. 209 214 e n Hyllin e Dritës të vjetit VIII (1932) që nr. e shtatorit fq. 449-453.

Shenim: Kjo kr. V e Iliadhës u ribotue ke vepra e F. Fishtës: Antologji Shqipe vell II fq. 24-44.

BASHKIMI

FJALUER I RII I SHCYPES

Perbam — Prèie Shocnor i Bashkimit

Shenim: Vepra 340 fq. e botuame në Shkodër në 1908 me nji parathânie, nemërtue nga Perlasi i Shoenlis Bashkimit i Cjubes Shcypë, — pat si përpûnues kryesnor *D. Dodë Kolecin*, por ader sê beshkoqonime të tjera pat edhe pjesëtarin e parit të atij *A. Gj. Fishtën*.

FISHTA A. Gjergj. O. F. M.

PARATHANE

(Kaq, Ernest Koliçi — *Postët e mëdhej t'Jhalës* — vëll' I fq. VII-XIV).

FISHTA P. GJERGJ. O. F. M.

URATA E NADES (*Jam fucti orto si dave* (Zëni i *Shna Ndout*, vj. VI tëtuer 1918 nr. X fq. 151)

FISHTA P. Gjergj. O. F. M.

MESHTARI — Ditën qi mueren Urdhnin e Meshtarís Të Ndërtë Ënët franciskuj shqyrtue

Amvardin Pikëj e Rrok Gurzahi

(Zëni i *Shna Ndout*, vj. VI — dhetuer 1918 nr. 9 fq. 136-137)

FISHTA P. Gj(ergj) O. F. M.

T'QRISHTUN PER NDEJ T'MAJT

(Zëni i Shna Ndout, vj. VI maj 1918 nr. 5 fq. 70-71.)

LIBRI I TRETË E KNNOITORES PER MSOITORE T'SHCYPNIS

fq. 54 — nr. 29. ATIMES (Vatanat).

„Mos mendoi kur agon dritën e ij."

Shenim: E pa nëtabkrim, sikur copat e tjera të librave të lezimit, botue nga Shoqnija e Bashkimit.

FISHTA P. Gjergj. O. F. M.

T' Ndërmarrmit Zotit

P. Ndocit Zanzoni S. J.

(LEKA, vj. III. 1931. nr. 6. fq. 173-175)

Shenim: Leks ndër ato të tjera shkrime për këtë vjershë. Po e botojmë para tjerave kjatë vjershë pse ka nji vjetje në letërsi t' onë e tuj këtë se dëti si sot e kam unj. shembull poetije dhelpie.

PALEMONI

ZAMSI E PALEMONI

PALEMONI

(LEKA, vj. III. 1931. nr. 9 fq. 257)

Shenim: Leks e parojllë me nji shkurtim kët tregllim t' At Gjergj Fishtës, si pocetnjë e nji tregllimi qi i dertonte Zamsi (— P. Zarnosit) për Ci kishte gordinin e pabetheshit t' shkrepun te Vergjit. punue nga Zarnosi.

POSTA E SHQYPNIËS 1916, 1917-18

Shenim: Kopja e bibliotekës së Franciskanvet në Shkodër, to cilën vetes më ka kujtue e kam punue ndër disa për ndo 'i dërë, kanë vû në se ka ary këtu të shkrojtume me ngjyrë disa shkrime të pakëndshkrim të drejtorit të këtej Zotnjës. qi dilte dy herë në javë. Drejtuej nga A. Gj. Fishta. Për të gjitë të Posta, franciskanvet pregatiteshin po: botimin e mbarë vepravet të Fishtës. shpesnda ary këtu ader të përcëllohemi herën t'ona (Kaq. botime tona kur V.A-KIA. pjesa V)

POSTA E SHQYPNIËS

(V). 1917 dt. 191 fq. 1)

SHQYPNIJA E MINISTRI I BULGARIS Dr. RIZOV

Shenim: Ke bera 32 vëllash qi pati zëvendësin të ri i dergoje A. Gj. Shllaku nën: «Shkrimet e botuame t'A. Fishtës në posë», kujtohet si i shkruem nga A. Gjergji edhe ky artikull. Më përmendë edhe artikuj tjerë të Fishtës: *Mi gjyqi mbi «Posten e Shqypënis»* (5-XII fq. 3), *Rréna të* 5. 20.IV. nr. 34-35 fq. 4 vjeë?)

POSTA E SHQYPNIS (1917 28.XII. f. 5)

SI E MARRIN INGLIZT JETËN.

Shenim: Ky kalkim tërbuqës e i kondshëm, i cili do të mund të bante gjëra në grumbullin e kallirinevet: «Gjeshtë nat zazanash», a bona po ndonjë shenjë t'Ashtarit në drejtimin e Postës së Shqypnis. Shënimet e tija na kot fletore janë të shumta e të pa nëmëkrim. Mbetet një punë për t'u krye për hotimtarët e vepës së Fishtës të vecojnë në kët fletore se cilat kanë qenë shënimet e tija. Më i gruhuri në kët veper do të mund t'ishte Vinçenc Prennushi, i cili në kët kohë ka bashkëpunue me të në drejtimin e fletores në fjalë.

POSTA E SHQYPNIS

(Vjeti 1918 dt. 8. V. fq. 1. nr. 61.)

NDER BLERIME TË VQBREVE

Shenim: Kthetuni i mëzonëtëhëm ke Shkolla Shqipsare i kolindorit të vjetit 1941 ishte i pjesëtuem e jo i kate

HYLLI I DRITËS

Vjeti I nr. 1 — botue: 1914. Kryeartikulli, nga pikuda e Fishtës.

PERGJIME E KOKOHSHMLIES, fq. 4 — 8. «mallkim». Drejtori.

HYLLI I DRITËS

(Vjeti 3.—më) nr. 7 fq. 1—10. Kryeartikulli i pë nëmëkrim. shkrue nga A. Gj. FISHTA).

KREZIKU I PERMBINDSHEM

Shenim: Nga ndë mënd të njiet autori i këtej gjane të fraqishme, në të cilën bahet gjëndja e Shqipnis dikur e në kohë na të cilën shkruhej kryeartikulli, në vjetin 1921.)

HYLLI I DRITËS

(Vj. I. botue: 1913. Nr. 2. fq. 36-42)

A JANË T'ZOTT SHQYPTARËT ME U MAJTË SHTET N'VEDIT

Shenim: Ky studim i Postit të Madh vazhdon nder këto numra të H. të Dr. (Këq. nr. 3 vj. 1913 fq. 74-78; nr. 5 vj. 1913 fq. 138-141). Autori P. Gj. Fishta vërn nëmëkrimin e vet vetëm në pjesën e studimit të botuit 1913.

FISHTA P. Gjergj O. F. M.

T'METUNVE N' LUFTË PER LIRI T'SHQYPNIËS

(Dëm e t'Shuarave)

Shenim: Kjo lyriko 11-mbëdhjetë na lue u shtyp për herna të parë bo Hylli i Drites në vj. 1913. vj. I. nr. 2 fq. 58-62 e më vonë në mbledhjen e lyrikavet: Mrizi i Zânavet nën titullin: Dëm e të Shuarvet. Më kreharn, me botimin e dytë, ke i pari (fq. 60) janë le-në jashtë tri fjalë, ku kujtohet dem-barbarit.

HYLLI I DRITËS

(V). I. dhetuer 1913. nr. 3. fq. 79-85)

KANIBALIZMI SLAV A SI DEKA E SHËNTUEME I P. LUIGJIT PALIQ O.F.M

Shenim: Nji kerr me kët artikull të pa nëthiersem, por si duket të Drejtarit të aj të parë A. Gjergj shkruesit në nr. 6 (vj. J. mars 1914) nder faqet. 187-190) Kryetjetori i dekët në P. Luigjit Paliq O. F. M. — Myn pejë ushtrivet malazeze me 7. (March 1913 edhe në vazhdim. (fq. 188) KANGË. Kjo kanga u botue më vonë në Mrizin e Zânavet. Nisë me vargun «Barbarët.. e mjerë i... E prun e t.»

FISHTA P. Gjergj. O. F. M.

E 28 E NANDORIT T' VJETIT 1913.

Shenim: U botue për herën e parë ke HYLLI I DRITËS. Vjeti I. dhetuer 1914 nr. 3) ndër fq. 98-100. Më vonë e ri botuet në Mrizin e Zânavet. Si mbasi dikanë qi na bân vece Postit në vargun e mbrame. «Pusi Zotit n'qiell s'do t'i sherbejnë më kujë» ndjeçë kjo crou

e tija: Kta vjershe kjesa shkrue për Selcon «Përlindja e Shqipnisë» e Vlonë për nish t'krenitaret t'indipendencës e Shqypnisë

HYLLI I DRITËS

(Vjet I. Nr. 4 kallndues 1914 fq. 106-110).

KRYEQYTETI I SHQYPNIËS

Shenim: Ky artikull i paphenim të shkruesit është kerue nga A. Gjergji, si mbas njohtimit me shkrim qi më dha drejtori i Hyllit të Dritës.

KOHA E RE NË SHQIPNI

Shenim: Prej atij mund të vihet se ky kryeartikull është shkrue nga A. Gjergji Fishta. Në fletë 52 thuhet: «Shkrimet e botuame t'A. Fishtës në Prizë» qi m'u dërgue nga shoqi i im i dishirshmi në shkollën e mesme A. Gjon Shllaku, tash drejtues i Hyllit e nesë mudhën e shkruemve të Fishtës në prozë me sot kryeartikull.

HYLLI I DRITËS

(Vjet 1914 më) nr. 8 fq. 233-239)

GJUHA MSHMT (në zyrtarë GJUHA E MËSMIT)

Shenim: Ky kryeartikull i mbledhjunit «Hylli i Drites», si m'a vërtetun me letrën e përmendun A. G. Shllaku, u shkrue nga A. Gjergji.

HYLLI I DRITËS

(Vjet I. korrik 1914. Nr. 4.)

NJI KOMEDI E PANDERSHME E TË XX GINDVJETË

Shenim: Ky kryeartikull u mbrame i vjetë të pasë të Hyllit, që cilochet nga Terenc Teofil të cilit i mbi e më i bukuri shkrue nga Fishta, gjatë të gjith vepinat të tij, u bë shkaktar qi fiqti e madhë, etherë në sundimin e Shkodrës, t'a mbyllunë kët të përkohëshme, si të damshme për interesat e tyne n' at kohë. Me kët vendim të marrun nuhi ikdhë edhe nesa u hëqes në drejtorit të saj kër ky mbledhësher pesë kolonelit De Philippis të cilnej dëftu larg — në Hnël.

HYLLI I DRITËS

(Vjet I. II qershuer 1921 fq. 56)

PERLINDJA E SHPIRTINVET

Shenim: Kryeartikull i pa mbledhjunit të marrë të vërtetuj edhe nga njohtimi me shkrim qi më dha drejtori i atëhëtëm i Hyllit të Drites ashti i At Gjergjit.

HYLLI I DRITËS

(Vjet II. — shtatuer 1921 fq. 193-196)

Kryeartikull i «Hyllit Drites»:

MENTALITETI I SHQYPNIS SË MESME

HYLLI I DRITËS

(Vjet 1921 fq. 286)

PUNËT BOTORE NË SHQYPNI

Shenim: Shkrue nga A. Gjergji pasiqetë n(i) njohtimi me shkrim qi m'u dha nga ana e Drejtorit të atëhëtëm të Hyllit të Dritës A. Gj. Shllaku

«GEGË TOSKA

Kryeartikull i Hyllit të Dritës (vj. II. dhetuer 1922. fq. 553-557):

KAJNEC I DARDHËS

HYLLI I DRITËS

(V). III kallndues 1923 nr. 1, fq 47-59)

Kryeartikull:

KOHA E ARDHSHME E SHQYPNIS

Shenim: Ky kryeartikull ashti i pa mbledhjunit mbledhjem, por nga ajo që njihet A. Gj. Fishta, përpilonit i tij. Nga letra e drejtuar të Hyllit u njoftova se aj shkrim ashti i At Gjergjit.

HYLLI I DRITËS

(V). III. Nr. 3. mars 1923. fq. 97-105)

Kryeartikull: SISTEMI PARLAMENTAR dishor i shkruem prej A. Gjergj Fishtës.

HYLLI I DRITËS

(Vjeti 1923 fq. 136).

«NE, SUTOR, ULTRA CREPIDAM!»

Shenim: Kryeartikull pelemiz i shkruem. si më njoftoi A. Gj. Shllaku, nga A. Gjergj Fishta. Fo me kët titull gjë shoh

një shkrim qetër te Ilirida (H. i Dr. vj. 1914 nr. 8 faq. 253-258. Per nji artikull të Dudit të Bostonit. (Ne, autor, altro cmpidem!)

KISHA KATOLIKE KA TRAJTUE KULTURËN OKCIDENTALE

(faq. 145-153)

Shenim. Ky studim vazhdoi ni kryeartikull i Hyllit në muzin e qershorit të vj. 1923 faq. 193-200 e në korrik, faq. 253-256).

HYLLI I DRITËS

(V). III. korrik 1922 faq. 289-308 kryeartikulli)

ARSIM. A PO LUPTE KUNDRA KATOLICIZMIT NË SHQIPNI

HYLLI I DRITËS

(V). III. shtatuer 1922 faq. 385-400 kryeartikulli):

HOMINEM NON HABEO
(nuk kam njeri)

Shenim: Kryeartikulli dalë i pá-nënshkruem, por nga stili dukët se dalë i A. Gj. Fishtës. Vazhdoi në tetuer kr. faq. 433-444).

HYLLI I DRITËS

(Vjeti 1923 faq. 433)

LIRIJA E ZGJEDHJEVET E OBSTRUKCJONIZME I "OPOZITËS"

Shenim: Redaksija e Hyllit, sepër drejtorin e tij, A. Gjon Shllakun nuk njohtë se ai kryeartikulli ka qenë botuar nga A. Gjergj.

HYLLI I DRITËS

ASEMBLEJA KUSHTETUESE

(Vjeti 1923 faq. 181.)

Shenim: Drejtori i tashëm i Hyllit të Dritës A. Gj. Shllaku në listën e gërmuedun edhe në vendet e tjera, e vën ne mashtrim e shkrimevet në prozë t' A. Gjergjit.

HYLLI I DRITËS

(Vjeti 1923 faq. 529.)

IPESHKVIJT E SHQYPNIS E ÇASHTJA E ZGJEDHJEVET

Shenim: A. Gjon Shllaku më njohtën se ky kryeartikull dalë i A. Gjergjit.

HYLLI I DRITËS

(Vjeti IV. 1924. nr. 1-16 kryeartikulli.

PER NJI FJALË TË FAVEND TË Z. MEHDI FRASHËRIT

Shenim: Ngo stili shfaet se dalë përdo e A. Fishtës.

HYLLI I DRITËS

(Vj. IV. 1924 nr. 2. faq. 78-80 kryeartikulli)

DELIKTI I MAMUBRASIT E GJENDJA E LINGATUEME E SHTETIT SHQYPTAR

HYLLI I DRITËS

(Vjeti 1924 faq. 145.)

ÇASHTJA E KRYEQYTETIT E KLERI KATOLIK

Shenim: Kryeartikull i A. Gjergjit. Kë njohtën e pata nga lista e drejtorit të tashëm të Hyllit A. Gj. Shllaku, të cilën pati mirësin m'a dërgue tue m'i shkye kështu disa mungesa të këtij punimi mbi Poetin e Madh.

HYLLI I DRITËS

(Vjeti 1924 faq. 282)

GOJA LLAP — E PARAVESHI DAP

Shenim: Kryeartikull polemiko i A. Gjergj Fishtës, penduem njohtënit me shkrim qi nxë dha Drejtori i tashëm i Hyllit të Dritës.

HYLLI I DRITES

(V). V. nr. 9-10 faq. 377-384 kryeartikulli)

KLERI KATOLIK I SHQYPNIS
E BASHKIME I KOMIT

Shenim: Artikull polemike. I pa nënshkruem. Nga stili rrjedh se është i A. Gjergj Fishtes. Në fakt e artikujve në prozë shkruar nga At Fishta, dërgue nga Ana e Detyrës së Hyllit të Drites, kuptohet edhe ky penim i këtij pleniri të rilindjes.

HYLLI I DRITES

(V). V. faq.441-451 kryeartikulli).

«HYLLI I DRITËS» E SHKOLLAT

Shenim: I pa nënshkruem. Nga stili rjedh pënda e A. Gj. Fishtes

HYLLI I DRITES

(V). V — faq. 529-534 kryeartikulli)

KUNDRA NJI BLASFEMIS
SË FLETORES «BASHKIMI»

Shenim: I pa nënshkruem. Duket i shkruem nga A. Gjergj Fishta.

HYLLI I DRITËS

(V). VI)nr. 1-Kalendar 1930 faq. 1-9 Kryeartikull.

KULTURA

Shenim: Asht i pa nënshkrim. Nga stili rrjedh pënda e Autorit t' Anzave të Parisit). Drejtori i fushës i Hyllit të Drites A. Gjon Shllaku ma nxjerrtue se Autor shkrimi nga A. Gjergji.

HYLLI I DRITES

TASH GJ ASHT BA SHQYPNIJA.
DUEN PYDA SHQYPTARËT

(Eng. M. « Dr. vj. VI, gush 1930, nr. 4 faq. 185-195).

HYLLI I DRITËS

(V). VI-dhetuer 1930-nr. 12 Kryeartikull i pa nënshkrimit. Nga stili rrjedh se ky mund pënda e Autorit të Lahutës:

NJI ATENTAT SHURDHË (faq. 641-649)

Shenim: Jorë për t'u kujtuem disa pjesë të rendësishme të këtij shkrimi mbi fagin e fjalës (faq. 642). mbi vlerën e kolaterës (faq. 643-644). mbi vjetërsi të letratyres shqyptare (faq. 644). qyshtnë mbi vlerën e disa shkrimtarëve t' onë të vjetër (faq. 644-645). mbi shkrimtarë ma të ri (faq. 645). mbi zji letrarën të cudisshëm në letratyre të sotme. Arsyet e këtij pengimi. (faq. 646 et.). shkrija e shkollatit letrar. Egërsija e shkrimit të tij kundër këtyne pengesave të këtij penimi letrar (faq. 647-649). Theksimi i këtyne fjalëve për t'u kujtue. ...jo. po. me shumë turye. pra i a kemi vë mualin këtij artikulli t'onë. Nji a-mësat shurdhë. pse. po kjo qi insolekusht t' onë me vepra të vetë letrare nuk i bëjnë bêll letrës; nyjau shkrimtarisë të pedarsëve. të semi mehmurve e të semi shqetsuve t' onë. dolladalë e pa a kujtue kush. gjuha shqype do të hupë et... Mos të harrojmë se me djemë gjithë, do me thânë me djemë kërsan e panvesmi!

HYLLI I DRITES

(Iq. VII Korrik-gusht 1931 nr. 7-8 faq. 369-375 Kryeartikull)

I PARA EKSPOZITË ARTIZANATI
NË TIRANË

Shenim: Ky artikull âsht i pa nënshkrim. Asht shkrue, si duket nga A. Gj. Fishta. Nga ai fillue e shkruame në prozë të Fishtës vetëm në djemt, zëpër: A. Gj. Shllaku. so ky kryeartikull âsht i A. Fishtës.

PISHTA P. Gjergj. O. F. M.

NJI UDHTIM NË TURKI TË RE

(Eng. Hyllî i Drites. vj. VIII. Nr. 2 Janar 1932 faq. 87-97. V'ist. në nr. 3 (mars 1932) të Hyllit faq. 145-154; prillt në nr. 4 (prill 1932) të Hyllit faq. 203-208, në nr. 6 (qershuer 1932) të Hyllit faq. 303-310, në nr. 12 (dhetuer 1932) të Hyllit faq. 643-645, në nr. 1 të Hyllit (vjeti IX kalendar 1933 faq. 45-52.

GEGË TOSKA

NË RASË TË GJINDVJETORIT TË DEKËS
SË WOLFANGUT GOETHE 1832-1932

(Hyllî i Drites. vj. VII qershuer 1932 nr. 6 faq. 273-281)

Shenim: Ky kryeartikull i dha shkas Mihal Zallarit të përgjigjet ke fletorja Besa-po e asaj kohe (v) 1932).

HYLLI I DRITËS

(V). VIII Maj 1932 nr. 5 Kryeartikulli (faq 217-222):

LIVRESA E SHTETENVET

Shenim: Ky kryeartikull dalë i pa nenshkrim. Nga mëndyra e të shkruemit i kujtohemi përdes s'A. Gj. Fishtës si duhet ko faq. 221. Mbas një rjeshtimi t'A. Gjon Shllakut flasin se dalë shkrue nga A. Gjergji.

HYLLI I DRITËS

V). VIII-dhetuer 1932 Nr. 12 faq. 393-410:

LETËR E HAPUN e. Hile Mosit

Shenim: Nga stili rjeht leter mon A. Gj. Fishta. U botua edhe si broshurë në vet. Drejtori i tashem i *Hyllit* në rjeshtoi se dalë vepër e A. Gjergjit.

HYLLI I DRITËS

V). VIII-dhetuer 1932-nr. 12 faq. 629-633.

HIJEVE TË PARNASIT

Per të prim në vend një gjyq të po vend të Z. Mehdi Frashërit mbi autorin e «Lahutës së Malcis».

Shenim: Artikulli dalë i pa nënshkruem. Nga stili rjeht penda e A. Fishtës (Këq. faq. 629). Kundërsi polemik i të këtu gjen një shoenthura të ri ndër kryo fjeta.

— a [1])

SHININE ESTETIKE
Mbi nonyro t'Artit

(Këq. *Hyllit i Drites* (vj. IX-kallendaer 1933-nr. 1 faq. 8-12. Vijoi në *Hyllin* e shoi 1933 faq. 67-75.

HYLLI I DRITËS

(V). IX prill 1933 nr. 4 faq.153-163) kryeartikulli i pënënshkruem:

KANUNI I LEKË DUKAGJINIT

Shenim: Ky artikull u botua si parathanjë e vepres postume të françeskanit Shq. K. Gjecov-it: *Kanuni i Lekë Dukagjinit.*

HYLLI I DRITËS

(Vjeti 1933 faq. 298-304

INDIFENDENCA MORALE E SHQYPNIS

Shenim: U shkrue nga A. Gjergj Fishta, pesh vere rjehtimit nën shkrim qi ni ep drejtori i tashem i Hyllit të Drios.

nënshkrue CRITICUS

HYLLI I DRITËS

(V). IV Kostik gusht 1933 nr. 7-8 faq. 305-307).

LAIÇIZMI NE PRENDIM

Shumat nuk po e shkëlqen me sy të mirë.

Shenim: Ky kryeartikull mund të jetë i A. Gj. Fishtës. Mbaron artikulli me fjalë pyetje: «Tue kenë të provuemë botnaisht të gjitha kto gjana, vall e. Mehdi Bega, me gjith ateogjikë e shkencë që ka, si mund t'i ignorojë ?»

HYLLI I DRITËS

(Vjeti 1934 nr. 10 faq. 469-530)

RIVISTA E SHTYPIT

«GRINDJE ME KLERIN»

Shenim: Prej listës së gjerendësë parashtrohej, që pak mirëzim të më dëgjoste drejtuesi i tashëm i Hyllit të Dritës, vë në të ky shkrim ngjyrë polemike që shkruë nga A. Gjergji.

RSHTA P. Gjergj. O. F. M.

RIVISTA E SHTYPIT

«VAJZERIA HEROIKE SHQIPTARE»

(*Hylli i Drites*, vj. XI-muer 1935 nr. 4 faq. 162-168).

Shenim: Artikulli ka kuvendue polemik me *Zolvin* (—Zoi Volentinin) i cili u vu të shkruej në Lakën (Irnet 1935) rji studim mbi vjershën heroike shqiptare. Artiku-

[1]) Të përuruni kuvëndin e parë ku ky kryeartikull i në përuruhet ora «të orja Kisqi-more prjeti mo i

Ilir» e A. Schmausit, qi i dha shkasvdimit te Valentinit S. J. e perkthevo nga serbo-kroatishtja per Jetën, perdjellë me ndonji shenim t'emin. Per nji kujtim më të mirë të vaqjevut S-mokthe të Lahutës, dukt i nevojshem kritiri i këtij artikulli mugutrel. të Fishtes.

S—

DREJTSIJA NDERKOMBETARE

(Kryeartikull i Hylli të Drites, vj. XVX gusht-tetuer 1939 nr. 8-10 fq. 369-379).

GIORGIO FISHTA

PROSPERITÀ DEL POPOLO SKIPETARO SOTTO L' IMPERO ROMANO

(Kryeartikull i dashkalit të dyte të së përk. s'Akademis Mbretnore t'Italis Reale *d' Albania*. fq. 111-113)

VI

PJESË TË BOTUEME KE E PERKOHËSH. MJA ZÂNI I SHNA NDOUT

FISHTA P. Gjergj. O. F. M.

T'KUSHTUEMAT E ZEMERS ZOJES MRË Nisë me vargun:

«O Zojë Virgjin, shushe me kanë e q.»

(Kanë rubrën kuvënbe me përkthesë)

Shenim: U botue ke Zâni i Shna Ndout vj. II-gusht 1914 nr. VIII fq. 62-63.

Më këtë kohë i shoi të botuemë ke Zâni i Shna Ndout edhe disa vjershca të pa nënshkrim. A. jasht të P. Gj. Fishtës apo të Vellas Popullore (të V. Premrushit?)

FISHTA P. Gjergj. O. F. M.

SHNA NDOU I FADUES — Kangë L. (këq. Zanin e Shna Ndout vj. IV- qershuer 1916 nr. VI fq. 86—90).

Shenim: Vjen në konik. 1916 të Z. të Shna Ndout Kangë II fq. 111-114; vashdimi ne gusht 1916 të Z. të Shn. Nd. 2 k. II fq. 126-130;

FISHTA P. Gjergj. O. F. M.

MBAS T'KUSHTUEMIT T'ZEMERS (Kanë rubrën kuvënbe me përkthesë). Nisën me vargun:

«O Gojë Virgjin, derë e qiellit ec.»

Shenim: U botue ke Zâni i Shna Ndout, vj. II-gusht nr. VIII fq. 63.

FISHTA P. Gjergj. O. F. M.

T'LEEMT E ZOJES

Nisë me vargun, në gjuhë të rrjedhës popullore:

«Kohë kan rna. thue, nvanë do valë...»

Shenim: Fillë botimin e disa lyrikave fetare n'at numer të së përshkëtyrës Zâni i Shna Ndout, ku kjo nuk ban u dojtun prej A. Anton Harapit. Kângë u botue në Zânin e Shna Ndout, vj. V-shkatuer 1927 nr. IV fq. 139-141.

FISHTA P. Gjergj. O. F. M.

ENGJLLI I ZOJES

Varga i parë: «Le t' shamsë Kuka Akrumasse...»

Shenim: U botue ke e përk. Zâni i Shna Ndout, vj. V-tetuer 1917 nr. X. fq. 152-154

FISHTA P. Gjergj. O. F. M.

SUPER FLUMINA...*)

(Zâni i Shna Ndout, vj. VI kolindtuer 1918 nr. 1 fq. 23-26).

Shenim: Fa shenimin e emrit t' Auktorit kanga paculiat pos kësaj ereje: Prej mahdrosit Barit e Betlemit qi ka dalë aq bukur pasi nazareve të Shkollës së Shgjonasevc në Salon të Shkollës françeskane me 30 dhetuer 1917. Kjo kangë nuk dihet fjalë për fjalë me psalmit 136 në të cilin Davidi parashef e numron mjerimet qi do t' u vërtetojshin mandej mbi popull të Izrahelles në Kohë të Jeremia profetë. Kjo vjershë, e mundsueme, pasi të vlerësit franceskan P. Martin Gjoka s. kndue n' at natë me mjeshtri e lot përmallshem pasi Z. A. Papajani, auer lot pasi syve të shumë kuej

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

KORATE

Prej vepre të pabotuame të P. Gjergj Fishtës «Bart e Betlemit»

(Zâni i Shna Ndout vj. VI-nandues 1918 fq. 167).

ZÂNI I SHNA NDOUT

Vjeti VII prill 1919 nr. 4 fq. 64-65.

BUKURIJA E ZOJËS.

Shenim: Drejtimi në fund të faqes 64 vën kët shenim: «Bart e Betlemit» libër i pabotuem i A. Gjergj Fishtës.

ZÂNI I SHNA NDOUT

(Vj. VE dhetuer 1919—Nr. 12 fq. 186.)

KSHNELLAT

Shenim: Drejtimi në fund të fq. 188 i vën kët shenim: "Prej veprat të pabotuame «Bart e Betlemit» i At Gjergj Fishtës O. F. M.

ZÂNI I SHNA NDOUT

(V) VII dhetuer 1919 nr. 12 fq. 191.)

JEZU KRISHTI ËMË

Shenim: Drejtori i së gorë i vën kët shenim në mbrrima të fq. 191: «Prej nji dorshkrimit të pabotuem t'A. Gjergj Fishtës, O. F. M. Bart e Betlemit»

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

FORT TË NDERTIT
AT PASHKO BARDHIT O. F. M.

Dhëndëllëshë nikoqeqëshëjet Mashtrojve

(Zani i Shna Ndout vj. VII—nr. 11-1920 fq. 297-302)

Shenim: Nji fragment i kësaj kunge ka tallun mâ vonë Emancipacjoni i popullit Shqyptar, ase studin Jshmail i Roit, pa nbotuluet në pjesën e mbrame të këtij punimi.

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

(Kaq «Zani i Shna Ndout vj VIII-gushi 1920 nr. fq. 185-187).

URATA E ATDHETARIT SHQYPTAR

Nisë me vargjet:

«T'falem, o Zojë! — Shqypnija
Sod teper keq ka ngelun...»

ZÂNI I SHNA NDOUT

(Vjeti XI-dhetuer 1922 nr. 12 fq. 182-183).

ZOJA I NJELLË GJUMËN KRISHTIT ËMË

«O ti, Djalë, gazmendë i qiellit:
Lumja un per ty! e ti»

Shenim: Në fq. 183 dalë ky shenim: Prej veprat të pabotuame t'A. Gjergj Fishtës O. F. M.: Bartë e Betlemit»

ZÂNI I SHNA NDOUT

(Vjeti XI-dhetuer 1922 nr. 12 fq. 186).

HYLLI I BI

Shenim: Në fq. 186 dalë ky shenim: "Prej veprat të pabotuame t'A. Gjergj Fishtës O. F. M. «Bart e Betlemit»

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

BARIT E BETLEMIT

Melodeon

(Kaq: *Pjesë të botuame ka e pëlcoshëtame Zâni i Shna Ndout: Super flumina* (vj. 1918, nr. 3 fq. 23-24); *Bukurija e Zojës* (vj. 1919, nr. 4 fq. 64-65) *Rorate* (vj. 1918, nr. 11 fq. 167) *Kshnellat* (vj. 1919, nr. 12 fq. 188); *Jezu Krishti ëmë* (vj. 1919, nr. 12 fq. 191); *Zoja i njellë gjumin Krishtit ëmë* (vj. 1923, nr. 12 fq. 182-183); *Hyllt i bi* (vj. 1923, nr. 12 fq. 186) e së mbrami kotimin e mbarë veprës ka VAJLJA E PARRIZIT (Kaq pjesën. Vepra të botuemë!

ZÂNI I SHNA NDOUT

(V). XE—kallndues 1924 — nr. 1 fq. 7-9.

EMËNI JEZUS

Mbi rudina të Betlemit etj.

Nëndërrue P. Gj. Fishta.

ZANI I SHNA NDOUT

(V). XII — Janar 1924 nr. II faq. 24).

„DE PROFUNDIS"

(Parafrazë)

Nëmbëruar P. Gj. Fishta O.F.M.

ZANI I SHNA NDOUT

(V). XII. prill 1924 nr. IV faq. 57):

SHKODRA E ZOJA

Ajëmnë. nit Shkodër kuer mâ: bukur dilli.

Nëmbër. P. Gj. Fishta O. F. M.

ZANI I SHNA NDOUT

(V). XII — *Maj* 1924 nr. 5 faq. 71)

ZOJA SHKODRES

Kuer perembrenda citj sempalli sô ri.
Mua per nen dolltna t'Jemenit krue ai).

Nëmbëruar P. Gj. Fishta. O. F. M.

ZANI I SHNA NDOUT

(V). XII — qershuer 1924 nr. VIII faq 85-86)

„PANGE LINGUA"

Nëmbëruar P. Gj. Fishta O. F. M.

ZANI I SHNA NDOUT

(V). XII — korrik 1924. Nr. VII faq. 103-106).

SHNA NDOU I PADUES

(Kopsht prill 1918)

Kangë IV

Pa nëmbërim

ZANI I SHNA NDOUT

(V). XII — prill 1929 nr. 4 faq. 56):

«Të falem, o Krygja. shpresa e mon-llimat ati.»

(Pa tubues pë nëmbërim)

A. Gj. F.

ZÂNI SHNA NDOUT

(V). XVI. — nanduer 1929 numuri XI faq. 163-167.

FUGLIJA E FJALES SE TENZOT

Në saaë të dokës së Fort të Ndertë *A. Anglesë Serregit S. J.* — Mbështetur të po-lodhëtëmen e pamjesmë nieri I Zoti:

«Andej kâ i argjatuë Jordani
Valen e ban me uzhitue...»

P. Gj. Fishta, O. F. M.

ZÂNI I SHNA NDOUT

(V). XVII korrik 1930 nr. 7 faq. 100-108.

PER MESHË TË FARË TE DY FRANCESKAJVE TË SI

«Lum e lum po ban Shqypnija»

P. Gjergj Fishta O. F. M.

ZÂNI I SHNA NDOUT

(V). XVII gusht 1930nr. VII faq. 120-121.

MARTYRT N'ARBNA

(Vajtje qi xuxul të hëndshat mbas vepre të kuniherse së Zojës)

«O Cuzar! të fikte kush dit t'dreit!»

ZÂNI I SHNA NDOUT

(V). XVII shtator 1930 nr. IX faq. 134.

ALVERNA

FISHTA P. Gjergj. O. F. M.

HYMNI I KOLEGJES FRANCESKANE

(Kâq Zânin e Shna Ndout. vj. XX te nuer 1902 nr. 10 faq. 157-159)

FISHTA P. Gjergj. O. F. M.

KRISHTI MBRET

(Kâq. Zânin e Shna Ndout. vj. XXVI 1908 nr. 11 faq. 394-397).

VII

KRONIKA

TE CHRONOLOGJUS E NË H. TË DISTËS E NË ZÂNIN E SHNA NDOUT

HYLLI I DISTËS

(Vjeti I nr. 1 — tetuer 1913. Jaime I. Brokull Shqypnisë faq 25-28. 2 Rrokull Bo-tës faq. 28-29).

Shenim: Buletinën sinodo e mbesndësh

ose dhe e pashtuar e ka mbajtë për vete e vjet Drejtori i së përkohshmes. Nuk dij se gjë fare më largështrihese e tmerrësishme se se kranion e lajmëvet, sidomos se vjen të pare të Hyllit Gjellosja e still. Ishte e njohun e A. Fahrës. qi kah aj bese kalon ne aj gaz t'idhun, e nuejnë këtyre kronikavet flatët pa dyshim me të zgjedhurat e prodë së Fahrës. Lajmet e tija në t'arthshmen do të jene burim koqi i emanbun i historjanit të së nesërmes.

HYLLI I DRITËS

(Vj. I, nr. 2 nandues 191 i kq. 67-70. Lajmë — Roskull Shqypnies — kq. 70-71, Roskull Botës.

HYLLI I DRITËS

(Vjet I nr. 3 — dhetuer 1913. Lajmë. Roskull Shqypnies, kq. 101-104. Këtu del nën kryptonymin e njohtun: Chronologus. Këq. gjesën e pseudonymave t'A. Gj. Fishes se pardorura në shesën e dytem — e më vjetve të vepërnit politik e letrë).

HYLLI I DRITËS

(Vjet I, nr. 4. —Kallnduer 1914. Lajmë. Roskull Shqypnies, kq. 129-132 Nënshkruen Chronologus. mbuil botës kq. 128)

HYLLI I DRITËS

(Vjet I nr. 5 — Janar 1914. Lajmë Roskull Shqypnies. kq. 153-158) nënshkruen Chronologus).

HYLLI I DRITËS

(Vjet I nr. 6 — mars 1914. Lajmë. Roskull Shqypnies, kq. 194-196. Tëchjeke vetjen pënshkrinë i dhëve të mbarue në sundimit të Krytarit të më në parë qe vent shqiptar në Vlonë. Gjykimi i historjakut shpeton do të ndalet «dhe më kë të flasë, të cilet vjen e i bashkohen një kryemikulli të Konitës z'Albani: Mos culpa dhe artikulit të Selit Nivitës në Populin, mbes mbarimit të Luftës Botnore 1914-18). Vendosjnë n'at numër po prej së njajtes penës (A. Gj. F.) lajmet mbuil Botës, kq. 196-198).

HYLLI I DRITËS

(Vjet I nr. 7 — prill 1914 i Lajmë. Roskull Shqypnies, kq. 228-228; mbuil Botës. kq. 229-230 nënshkruen: Chronologus).

HYLLI I DRITËS

(Vjet I, nr. 8 maj 1914. Lajmë. Roskull Shqypnies, kq. 259-261 i mbuil Botës kq. 261-262, nënshkruen: Chronologus.)

HYLLI I DRITËS

(Vjet I nr. 9 — qershuer 1914. Lajmë. Roskull Shqypnies kq. 292-295).

Shenim: Këtu «lajmet» për këtë numër nuk janë kronikë nënshkrinë, por nga stili mund të njihet lehtësisht penda e A. Gjergji

HYLLI I DRITËS

(Vjet I nr. 10 — korrik 1914: Lajmë. Roskull Shqypnies, kq. 325-328, nënshkruen: (Chronologus). gabim shtypi për: «Chronologus, pseudonym i A. Gj. Fahrës (këq. pseudonymat e tija)

HYLLI I DRITËS

(Vjet II, nr. 1 — maj 1921 kq. 40-43) Lajmë. — Roskull Shqypnies kq. 43-45) — Roskull Botës

Shenim: Edhe këtu vetëm pënda e Autorit t'Atdhesë të Parmës. Në përkrahjen e ngrohjes të vendit është gëlbmarë Sheqën. Këtë kronikë të parë të lajmeve të Shqipnis mbas së vjetvet, e nbyllë me grishjen e Avni Rustemit të gjitha shqetësë konkrete të Shqipnis të bashkohen në një kongres. Si dihet fjesëdrin e federatës Atdhesë, e parlamëtin kështu këtë kronikë të parë të Shqipnis: «Tue bërë të Shqipnija e ka për kurgjasend fjetër më nevojë

së për bashkim, na këtej bashkimi të shoqatvet korrbtare i urojmë të mbarë. ndër vepra të dobishme për Arbëri» — Lajmet e nr. 2 (janar 1921) nuk dukon të bartunë prej At Gjergjës.

HYLLI I DRITËS

(Vjet II, nr. 3 — korrik 1921 fq. 136-140) Lajme. — Rrokull Shqypnia — fq. 140-143) — Rrokull Botës.

Shenim: Ky numër lajmesh mund të jetë një kontribut jo i pazakontë i gjendjes së vonë kohë në Shqipni (fq. 137-138). Ngarjet dukon të përshkruame nga A. Gjergji.

HYLLI I DRITËS

(V). II. nr. 4 gusht 1921) fq. 187-189. Lajme. — Rrokull Shqypnia — fq. 189-192 Lajme. Rrokull Botës.

Shenim: Shumica e këtyne lajmevet (fq. 188-189) dukat e bartunca nga A. Gjergji. Në disa nga lajmet e këtij rubriku vrehet edhe boshkëputmi i shkrimtarëvet tjerë, gjë që qi rrnjtu t' a vërtetoj edhë në pyetje të bëme ndër bashkëpunëtorët e tanëm të të përkohshmes Hylli i Dritës.

HYLLI DRITËS

(V). Ir nr. 5 shtator 1921) fq. 236—240; Lajme — Rrokull Shqypnia fq. 240-248 Rrokull Botës.

Shenim: Kjo rubrikë e këtij numri më lajmin vjetën e parë të Hyllit. Pesa e parë (fq. 237) mbyllet me urimin «Rrnoftë të Shqypnija!» e korbat e saj ungurrat i e mocrrhin të gëlltë lajmin! I pasun ndonjë më frutodhigt e më gjithë popullore del në këtë pasë kjo shkrimtar i pavdekshëm.

HYLLI I DRITËS

(V). II. nr. 6 tetuer (1921) fq. 283-284. Lajme. — Rrokull Shqypnia.

Shenim: Prezë lajmave zepër pëmdën e Drejtorit themelues të Hyllit, nisin të botohen në këtë numër edhe kuvendime të Zyrës së Shtypit (fq. 284).

HYLLI I DRITËS

(V). II nr. 7 nanduer 1921 fq. 317-322 Lajme-Rrokull Shqypnia—fq. 322-328. Rrokull Botës.

Shenim: Në këtë rubrikë të zakonshme të Drejtorit themelues të Hyllit të Dritës, vazhdon edhe për këtë numër bashkëpunimi i pandarë të mbrymëshëm.

HYLLI I DRITËS

(V). II nr. 8 shtator 1921) fq. 370-373 Lajme.— Rrokull Shqypnia fq. 373-375 — Rrokull Botës.

Shenim: Edhe për këtë numër mund të kujtohet shenimi i zakontë paraardhës (nandues 1921).

CHRONOLOGUS

HISTORIJA E TRETIT URDHEN FRANCISKAN NË TAMULLIË TZYMENT

(Këq. i Zënit e Shna Ndout. vj. V korrik 1917 nr. VII fq. 109-112.

CHRONOLOGUS

LAJME. — (Këq. Zënit i Shna Ndout vj. V tuer 1917 nr. 2 fq. 29-30.

Shenim: Vjen një kronikë ngjarjesh prej 1-1-1917 deri me 26-1-1917. Vjen më gjithë i ngjashëm në nr. e marsit 1917 fq. 46-47, vijojnë lajmet nga Chronologus-i në prill 1917 fq. 63-63. Chronologus-i në maj 1917 ka fq. 79 vazhdon mejtimin e vet të dy muajvet, janar e prill. Zënit i mbë qershuer 1917 në fq. 85 ka lajmet.

CHRONOLOGUS

TRAZIMET E GERSHORIT (1914)

(Hylli i Drites vj. V në 5-6 fq. 86-208).

RECENZIME BOTIMESH

(Nën «Bibliografi» — botoi kohë mbas kohe herë me kryetonym. herë edhe pë ndon(i) tjetërkënd çdon gjykimin një vepre e botimin të shum-fajdhme ne gjithë f'ato)

HYLLI I DRITES

[V]epri I. nr. 1—tetuer 1913 faq. 31. «Bibliografi. Asht kjo fletë nji libr periudhë mbjedh përmbi gjykimin qi e perkohëshmja Hyll i Drites do t'ipte për botimet të ndryshëme. Ndër të tëra shkruen:

«Për kët arsye (e) Perkohëshmja e jonë... ka me dhânë gjygjin e vet përmi libra qi botohen në gjithë shqipe si edhâ, ndër herë përmi ata qi flasin përmi Shqipni, nji u mundue me jë qitë para syve të popullit shkrimtar e ignorant si kah Besimi edhâ kah Dija e Literatyra».

HYLLI I DRITES (V. I. 1 — tetuer 1913 faq. 32).

Recenzim i mbledhjes së këngëvet popullore të Prendushit):

P. Vincenc Prendushi O. F. M.—VISARE KOMTAR. I. Kangë Popullore. Zâra i poezis Kangë popullore Gegnishte. — Sarajevë, 1913. Druck und verlag von Daniel A. Kajon.

Tholoç ndonji gjykim të ftohtë mbi kangët popullore në rasën e këtij botimit... Kangët popullore jenë nji dokument rendsijet të modhe për Historî. Kangët popullore tuj pas fregue shpirtin, të thonit, e nji koment e ndritë e nji, na vegonte të kuptuet edhe ndershtimet nepër të cilët. Asht pershkue jeta e tij; e pranda ato jânë një stivë e modhe të dhânë të dijetarit për të përpilluem të Historis».

HYLLI I DRITES (V. I. Nr. 4 — kallnduer 1914. faq. 135-136).

Recenzimi i numrit III të së përkohshmes së Korçës ZGJIMI, drejtue nga Theodor G. Kost. Gjykimi i Criticus-it nënvizohet nëpër këto shkurtime: Kuvendi e njerzvet (faq. 136 të Zgjimit), shkruen në lryetbë të theorit të Darvinit lirohja e mendimthave e Criticus-it dol në shesh edhe nga dhimbjet të këtij gjykimi nga i cili po përfitoi një pjesë karakteristike: «Vec unë po e kuptoj. Drejtorit e Zgjimit qi, në me e bâ ot zotni me shkrue artikuj, mi sende, qi mo shka dukset, e i kapsyn kurfarsit, kishin me kênë fort mirë me e dhânë me qitë atyne qi shkojnë me kurusha, qi t'o shtrin zogtit bosh si një send të mallë fort; pse kishin Drejtorit kishin me fitue ndoj mënyrë me të, si edhe e kishin me kênë më mirë me e përrodrue shqipen (të) perkohshmen me shkrime të tija».

HYLLI I DRITES (V) I Nr. 4 — kallnduer 1914. faq. 136).

Recenzimi i Kalendarit të Vaprue Përse: KALENDARI 1914—Shkodër — Shtypshkrojtë e Zojës s'Papavjetme. — 1913. Shkruen i Criticus-it, në rasën e këtij botimi, kalendarët vetëm të paraqesë vetëm një «plegërime të shkurtër». Iso e urue Shoqnis Botuese të këtij të 12-tit libr të saj që «edhe mos tashti, t'ervonit me e bagatë shkrivëllimin e literatyrës komtare, me vepra sjella të dobishme».

HYLLI I DRITËS (V). I. Nr. 8 — maj 1914. faq. 255).

Recenzimi i vepres s'Andrea-it ENDRA E LOTË — Vjenna — Bukuresht — Shtyp «Gutenberg» -it. Dhanrai 20 1912. Nën Criticus shkruen: «Ge nji libër si kush. Mendet me e thânë me gjith arsye se me këtë libër vyeshash duhet shtuar fort pasunija e literaturës shqype pse libra e marin këtej libert ndihet nji ilaç i ambël ajerazjet e hoshtjet fort të kandshme. Për më kjartë e vërtetë, shka thotë Byron-i, se Poezja përbâhet prej ndonjëre të mahi e t'ardhshëm, pa dyshim libri i Z. Andrea.

«Ënxtra e Lotit» përmbledhë në vetvedi shtatë poezi të thjeshtë, që lëvizë se ndër të pësë poezi; ndër të cilat është dy libra, veçanë mendime të zotërohuna, të shpeshtura me një gjuhë të pastër e të bukurë. *Mos mendoni t'dua, by është tingëll një së mirë shka ka të Alejdhën në vetvedi djalektit i Toskërie.* Vjen me gjykimë të tjera neth gjuhës së shkrimit. Sue u fiqë kuadërohë i të përdorit të të dyja dialektevet me një mëndyrë aq së vrazhdë sa nuk me i'u bë me e lëxue, si veprojnë dhe. *Aje e është gjuhë: ajo është si zonjëza, që e është si kal os gomar.* Përmbledhtar ky është gjykimi i Fishtës mbi këtë vepër, gjykim që e pat lexue edhe në një konferencë të mbajtun, në muzën e ardhjes s'Ademit në Shkodër në 1937.

CRITICUS (shiu: A. Gj. Fishta)

GENOVEFA

(Këq. H. e Dr. Nr. II vj. I (921) e aj botimin e tij në vepërbotëtsimen Atdhe» V. I nr. 5)

CRITICUS

(Hylli i Dritës vj. 1923 gusht fq. 380-383).

VALËT E VDEKSËS

Recensuar i'atiej mbledhjoje vjershash të Mamajt «Në i A. Fishtës.

CRITICUS

(Këq. Hyllin e Dritës vj. V-kallnduer 1924 fq.66-72 nr. 1):

TRI FYETJE NGA JETA E SKENDËRBEUT

Shenim: Asht ky recensuni i disertacjonit të *Dhevat Xhemalës* me titullin e mbi përmbledhun. Kritika e Cricuarit i dha lëndë një *pedije* të ngrohtun, pësj aukzart, pasnë gjyqit të Shkodrës, kundër A. Gj. Fishtës, një herë Drejtori i gjeografisë i Hyllit të Dritës.

HYLLI I DRITËS

(Vj. V-1924 nr. 2 fq. 140-143: Bibliografi — Recensatun i veprës së Thimi *Mitkos*, BUETA SHQYPTARE, mbotuar me alfabetën latin nga Gj. Pekmezi.

Shenim: Ky mbotim i veprës së Mitkos prej Pekmezit nuk është përbikërisht i tatë veprës së Mitkos. Një krahasim me origjinalin e «mbl. të Bletës Shqiptare (Ἀλβανικὴ Μέλισσα, Βηβλιοθήκη Σκουταρεώς) na qet në shesh në pikëpamjen allabetën latin një mbotim jo aq të kujdeshëm bë prej Gj. Pekmezit.

CRITICUS

(Këq. Hyllí i Dritës vj. XI-bolladë. 1931 nr. 1 fq. 53-55):

KUMTIME SHTYPIT

VJEARSHAT E MURAD TOPTANIT — Tiranë — Shtypshtëpija «Tirana».

Shenim: Nejani nga kjo kritika zdanji fq.): «...E njëmend, aj beg s'ot ambient me kohë», me parë mbasi aq të kujdeshëm otiheqështrije e me i shpreh me zjyre poetike aq të gjelë, si Murat Toptani, është aj lexonsen i sallë nëër në qi të cudite fort. Pak shembuj mjaftojn, për me qitë në dorë kat ardhëdinktisi e kat poezi i autorit (fq. 52)... Mazmadet kanga Mërgimi — kaqe fi — as kahe me thânë se mund të kon hasshet me në të bukurat kangë lyrike të letratyrës s'onë. Mjaft me ta lëtua një sy, për me u vërtetue se kjo pikpamje e dnja nuk është jashtë vendit (fq. 56). Prej këtij libri shihet kjartas, se Murad Toptani paska patë kënë përparimet pozitë, njeri kulturë e artëbesi i vërtetë» (fq. 53).

CRITICUS

(Hyllí i Dritës vj. VII-tetuer 1932 fq. 542-543).

POETËT E MDHEJ T ITALIS

Zmaur Koliqi, vëllim i parë — Shtypshkronja «Nikaj» Tiranë 1932

Shenim: A. Gj. Fishta i shkruen parathënien vepres. Poetët e mdhej t Italis

IX

PJESE TË BOTUEME KE TË PERKOHESHMET «GRUEJA SHQYPTARE» «E SHKENDIJA»

GRUEJA SHQYPTARE

(Organ i koniesit «Gruaja Shqyptare» — Del çdo herë ne muej)

Vjeti I nandues 1920 nr. 1:

PROGRAMI I JONË (faq. 1-2)

nenshkrue: DREJTIMI

Shenim: Nga ati njihet lehtas pënda e A. Gjerg Fishtës.

GRUEJA SHQYPTARE

(V. I kallndues 1921 nr. 3 faq. 22):

FUSHKA

Artikulli i pë nenshkrim, shkrue ndoshta prej A. Gj. Fishtës

«..Në Roma fushkë ko poet kështe sa-klami (p i r i) i detyrës së gruas e prindesë, dhën e dasmes, kushtin gjithnonë ni farkë mbas nuses. Ka pasë kështe edhe eshtënë zakoni. Paradoksha Sofija dergoi një fushë eunukit Narcis, për me i zbë nder nuzet, se i fiksi tjetër nuzes ni roli. Ndër kostume fshatarake, si po e zëra, ne Shqipni, kjo shenjën kjithë. Me i thanë ni burrit se dikë lë me o j e s h ë f u ş k a n, në Shqypni kuhte me kënë ni o" fyerje e rëndë. Prandej, kur i lëm kuej fmi, dikë nder me pyetë, a punkis a farkë? për me dijtë a i ka le djalë a vajzë.»

GRUEJA SHQYPTARE

(V. I kallndues nr. 3 faq. 23-26):

PËR NJI HALË NË PËRPIQ

Nenshkrue: Drejtimi. Artikulli ështe i A. Gj. Fishtës, ose së paku, si mund të vrehet nga stili, nënqyrë e përmbajtja prej të. I përgjegjet ndonjij kritike se bâme nepër gjithë të Shkodrës per mallkimin e nr. 3: Se na shkon për me mbajtë ng fre? Shtat se kjo statistika e jona e po raqit si një bojtin i mesatshëm — aj bëlë e një lagjiep — për mzez. Po ki pesos e mbesonë të kinj shkrimit: «Po t'ishte e vërtetë, se në një popull, si popull shqyptër, ku erzi e mesmi jinë qendrue në e tanë e jetës civile, nder shoqnore, botorit të shpenzimeve për të mbajtun të lindvet me vegjue mundësi e të lesuevet, do t'ishte kundra mendit me mbesë edhe tallanë e shpatullimevet për të mbajtun, po e zëra të ndonjë kanviktë e se-minarit pse ateë lagje, që të paritë e atyne institucievet, tue pë shpenzimet e mëdha, qi bëhen sidomos në kto kohë, kishin me e dasmue e kshtjue u qitë me xogjë ullinave e shokujve? ose, për me këlë vetkan për shpjekë, i zoti i shpis me u rë ni tunxhë të spatës kjo së gjindve të shpis. Prite, Zot!»

SAFO

SOFIJA

(Pese një dokat dramatike të pabotuame)

Shenim: Këto nisë të bocohet pe: herë të pare disaj JERINA (*Gruaja Shqyptare*, vj. I nr. 3 faq. 21), qajte odhe MIRËTINË-SHA E LULEVET. Vazhdoi të bocohet në të përk. Gruaja Shqyptare në nr. 4 (faq. 27). Kjo pjesë u botue në 1939, e përkthyeme në gjithë italishte në mesin e gushtit të të përbotëshmes *Panorama*, përcjellë me një intervistë qi për me publikatin italjen Ugo Cavallonen. Këq njohtimin e bëtë. Un incontro con Fedro Fishta. Nëmrimet e shumta qi për kjo vepër dramatike e At Fishtës, si e-dhe asnyet qi e shtyn t'a shkruej, jinë të përmbledhuta në parathënjen e Autorit, kur kjo vepër nisi të ribotohej, në formën e mbrenë të vetën në *Hylliu e Drites* të vjetit 1940. Me ne-

mein e nandetit 1940 u krye në botuesi në Hyllin e Drinit.

GRUEJA SHQYPTARE

(Vj. I, nr. 1, fq. 4-5) artikulli:

NANAVE SHQYPTARE

nëmbëruar:

—u

Shenim: Nga ajli kujtojmë artikullin e Anzave të Famasit. Po shkëpusim ndërqi pjesë:

«Politika e filologjia janë dy dąs aq të kapta e të kthellta, sa çi për me mujtë me folë mirë mbi to me kompetencë, kishte me u lypë çi aj të kishte aj pregatitë fort të gjatë e mudjtne përmendë të kthellta. Por me qitih kët kujtojmë, se ossi degë tjetër dije nuk është aq e strapacuame në Shqypnië, se kto dy. politika e filologjia, pse për mendk, kto dija kanë bë, të thuesh, monopol prej dy shenuesave mà të mëdhenj qi ka Shqypnija e qi jkanë mallkuar e shkelëtuar aq. Pse ansë të vet kanitet «Gruaja Shqyptare» ka mundë kushtue dikë nji vështrim mjaft të gjatë e me të ka mundun më të mirë qitia e vetëve — e ndoshta vetëve aq.»

GRUEJA SHQYPTARE

(Vj. I shtator 1932 nr. 4 fq. 25-28):

FAMILJA

nëmbëruar: Gegë Tonka

Shenim: Kjo është e hapun «P. T. Zojës Kryetare të komitetit «Gruaja Shqyptare» në Shkodër» është nji përgjegjë e artikullit të «Minervës» «Familja» botue në nr. 6 kallnduer 1931 (nr. 3, fq. 17-19 të së njajtës së përkohëshmes).

Shkëpusim nji pjesë nga kjo letër e Gegë Tonkës. «... Mbas mendimit t'ëm, pra e Nderës Zojë Kryetare, artikulli i «Minervës» është i ndërtuem mbi shumë panime të gabuemshme; por qellimi i artikullistit, (si shihet kjartë prej dy përfundimeve të fundshme t'artikullit), përkon mjaft mirë me panimet t'Etikës të shoqënisë e t'amvisnisë. E vërtetë qi aj artikullist e vet e zen fill prej fillesës të gabuemshme qi mora, se mirë ka kënë dikur bagti; por qellimi i tij nuk është a qellimi i dikë njerzvë të pa moral qi thomë, se mirë ka kënë bagti, për me e bë qi të jetojë si bagti; qellimi i tij është me a mujtë mendet kushtë shqyptar, se kundër e tij ka nevojë të përmendet. E so për kët ka të bëjë aq kjartë, se mund të fillet kjartë në çdo çashtje kaq delikate.»

GRUEJA SHQYPTARE

Vj. I mars 1932 nr. 5 kryoartikulli i pa nëmbëruar. Nga ajli zjarë pënda e A. Cjergj Fishtës

RRIND TË MIRË

(Eq. 33-34)

«...Pra nuk është kurë qi prindja, duhet prej deshtimjet qi kan për fat, të ngylin të dy sytë për mos me pa gabimet e fmive, kush nuk duen me i ndreshkue. Kto prindë tuj punue kto dorë bajnë si njato mojmuna qi mokin vogjë e vet e i shtëngojnë aq, sa me i lanë pa frymë. Do shtazën e tejmbushun e prindës, duhet menimi i fmis. Kush nuk dën me ndreshkue me mendymë e me kohë, aj e ka në mal fmin e vet. Kush e lkuton fmin, mà vonë ka me e dreshtë.»

GEGË TONKA

Përmbëruar prej «CANZONIERE» të Franceskut Petrarca

Tanglim CCCXI Tanglim CCCXLVI

(Keq. «SHKËNDIJA», nr. 3 fq. 10-11)

X

VEPRA TË BOTUEME

FISHTA P. Gjergj O. F. M.

VJERSHA T' PËRSHPIRTSHME

I kthyeme Shqyp

Shkoder — Shtyp. e Zojet t' Papadhyes me 1906 In-8 94 faq.

Shenim: E kujton Bibliografi(n shqype e M. P. Sh.—Vjetë 1909 (fa. 117, nr. 17.) Bibliogr. albanaise e Legrand-it pleksuar prej Geyer-it (Paris-Athinë 1912) nuk përmënden asnjë prej veprave të Fishtës. — *Vjershat e Perendpërshëndetëse u botuan kohë mbas kohe, tue nisë prej shtatorit 1902*, në të përkohëshmen ELEJA. I Zotërit (t') Jezu Krishtit Kaq. *Pjesë të botuarë ke e përkohëshmja Elejta, quhë më vonë Lajmtari i Zemrës së Krishtit. Ribotimin tonë të dytë prej kësyre kangjevet i kemi në një vëllim djalë të Fishtës. Kaq. veprën lyrike*: VALLJA E PARRIZIT.

PREJ N.JE MESHTARIT SHQYPTAAR

KOMSILJA E KLERI KATOLIK

N'Shkoder 1907 — Shtyp. e Zojës s' Papadhyesve.

Shenim: Asnjeri, ni nga e ajotsen Zëri i Shna Ndout [këq ar. e kalendarit 1914 ndërjet — fq. 3), kish A. Gjerg. Fishta. Prej aaj letre që hapun në Hyllë të Dritës (vj. 1932. nr. 12 fq. 394.) shohin se broshurën e mësipërmendun burrë — e dhan se aj nanës, kenë të pasët i u shoftun H. *Mosit*. Nji pamje i cytë i Fishtës, pa cen kët kauf u botue ke *Hylli i Drites* 1924 fq. 30.

FISHTA P. Gjergj. O. F. A.

ANKAT E PARNASIT

Lahutë e malcis e cuvende tjera prej e me me kon

Eyron Don Juan k. A.

N Shkoder „Rozafa Press" n' v. 1907. In-8 67 fq.

Shenim: Dorën e parë të këtyre kangjevet satirike, e-botoi, nëcur Lahutën e Malcis, pë dimën. Kaq. ribotimin e veprës me dimën i Autorit. CORDIGNANO (Epopeja ec. fq. 66) shkruen gër këtë vepër: «Janë vjershat satirike. Pak kush, kapo në letratyrë mbasë të botës, ja del A. FISHTËS si poet satirik i cili me një fuqi të çuditëshme therë e prekë aty ku nuk kot dhen o djeg. Here herë i ftohtësuen gazi se bredh, per me një humoristëre e me një vrost aq të gjallë, so qeth e njeh tuj vë në karrokik mynën e pështjellën të poshtërsia e të cdo vesi të mrapshëti e tuj përdhkue den në stoltull të tyne. E kena pë e-dhe nepër kangjet e Lahutës, ku kapet me mënyr e Shqyptarit e me kurvën e motit, si e tunet aj Europën. Duket me thânë se Shqyptari nuk një nder popul qi dën një në shtj per pamë të gazit e lotë vetitës.»

FISHTA P. Gjergj. O. F. M.

FIKA VOESET

Cikagë [illegible] Shkoder nanës 1907/08, fak. I + 20.

N Zotën Shqyptarëtë Vendtun, n' v. 1909. Kishtën Shqyptarë t'Vjetëhen. Zot. Luigj Gërsuchit nanës i djelmënit e Shkodrës kie vjenjtë i parvëtë nukton kuktun. In-8 62 fq.

GEGE TOSKA

GOMARI I BABATASIT

Poçin dramatik

Bjen kah një gj. e mesdhetë për një kë për në kët nan fq. e mbë

Shkoder — Shtyp. Françeskanëve 1923 In-8 104 fq.

Shenim: Kaq. pjesën GEGË TOSKA — *Fragment* prej «Gomari i Babatasit» e ndën pasun I. Dordëlekuve.

FISHTA P. Gjergj. O. F. M.

MOJZ GOLEMI I DHERS E DELI CENA

Epizod i një poemi mbi Skenderbegun (Kalendari i Veprës Pllovë 1919 fq. 68-90).

Shenim: Poemz vazhdon në botimet ku e pasë: LEKA vj. 1932 nr. 2. (fund); Moza Golemi 1915 Kangë II fq. 39-44. Vijn në mynçim e marsit të vj. 1932 fq. 77-80.

Kaqyr BEGHETA (pseud. Dordëlekuve)

SHQYPTARËT E TË DREJTAT E TYNI

Shkodër — Shtypshkronja Françeskane 1920.

Shenim: Kjo koleksionë e poezisë shqip prej A. G. Fishtës, u nisnje në Paris nga Imz. L. Bumci në nji nga ato vite e e Universitetit Katolik të Parisit në nji kohë kur Delegacioni Shqiptar, të me mbrojtë e Lufta Botnore (1914-1918), kishte shkue në Paris për të kërkue pavarësin shqiptare. Këq. recenzuar e kësaj vepre ke *Hylli i Dritës* (vl. 192 fq. 96) e ke *Zâni i Shna Nëndit*, vj. VIII — nandoor 1920 (mbulojë e së pakohshmes).

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

VAILJA E PARRIZIT

Shkodër — Shtypshkronja Françeskane 1925. In-8 936 fq.

Vepra përmbon: I) Të Kryqzuemit; II) Të Zonunt e pakoj të Virgjinës Mê; III) Nusejtën; IV) Mater Dolorosa; V) Dy melodramat: Sorti e Bellovës (Këq. DRAMATIKEN) e Sh. Françeskun e Asizit (ibidem DRAM).

Shenim: Nëndhe: në shqyp nji zotim i ri me *koreografi* e A. V. Volaj, O. F. M.

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

VAILJA E PARRIZIT

Botim i dytë. Shkodër, Shtyp. Françeskane.

Shenim: Për këtë botim shkruesin A. J. Kroto në fq. 175-86 vepës *Leer Shqipe*. «Në kor kjo Autori vlon në nji të gjitha kongjet lirike qi kishin nji subjekt letër, lashtë ose dy melodrame *Sorti e Bellovës* e *Sh. Francesku i Asizit*. Për t'u shijue tjpmain, bukurin e ndiesivet të stilit në kët vepër t'A. Fishtës gjëndhka atmera nuand të dashrojë mâ t'ambël e t'ardhshem në gjuhën shqype».

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

MBIZI I ZANAVE

Shkodër — Shtypshkronja «Nënë» 1913 In-8, 6 fq. të pâsunueseve me nji kuadrin A. Severin Luboja + 115 fq.

Më shtatin të kësaj vepre (1924, 1931, kaq, vezhdimin e kenyne botnesvet disa kângjet e bân lândë e shkodhjeve (para Kotu u botuen në radhë. 1) Parathânie, kuada. Autori. Shtypshkronja (fq. 1-8); 2) Të Kryqzuemit (fq. 9-14); 3) Ngushtija e Krypit (fq. 15-18); 4) *Mater Dolorosa* (fq. 19-22); 5) Sh. Françesku i Asizit (fq. 23-29); 6) Ujku i Gerbanit (fq. 30-36); 7) Shqypnija (fq. 37-38); 8) Gjuha shqype (fq. 41-43); 9) Shqyptari i gjytetnuem (këq. kët vepër); 10) Gjitha e nanit (këq. kët vepër); 11) Nevoja e nanit (këq. kët vepër) 12) Dajka (fq. 103-114).

FISHTA A. Gjergj, O. F. M.

MBIZI I ZANAVE

. Di arte jangle la cultura pare che us. contenuta della poesia, ôl modo che la creazione stessa del linguaggio deve quasi essere da poesia originazione. GEROL. DE-RADA. *Anal. Alb.* - Shkodër-Shtypshkronja e të Papatlyemet - 1924.

Shenim: Përveçmi i lândës së kësaj doce (së dytë), ndryshon nga kotimi i 1913-tës. Libri i fq. të përmbrunsme e 229 faqesh pâ dhânjes ndahet ndër tri gjinë: I) Atdhetarë: (fq. 7-83): Shqypnija. Shqypnija e Lirë, Shqypnia, Gjitha Shqype. Dita e të Shnavet 1913. Nji Gjimë Despotatit Surgjin. Mortua! (Çoli të dekun.) Nevoja e Natnit. Shqyptari i Gjytetnuem. Emancipacioni i Kombit Shqyptar. «In hoc signo vinces», Hymni i Flamurit Kombtar, 28 Nenduer 1912. Juda Makabé. 2) Jeta i shpirtit (fq. 125-172) i Dëbuemi, Gjakovë ve (1899). Nji Mjeçmani Franceskan. Në Dit t'Emnit të nji Franciskanit Shqyptar. Pleng Ndërtuar, Barrenja, Në Lule Vjeshtet, Dita e Gjyqit. Më Vonë t'A. Anton M. Zanoni S. J., Më Vonë t'A. Alnes

Palaj O. F. M. Odisea II) Përkthimet: Prozodi Letrare, Ni Dashk në Konvikt Shkodër e Muzikës

FISHTA A. Gjergj, O. F. M.

MREZI I ZANAVET

Botim i tretë — Shkodër-Shtypshkronja Franceskane — 1932. Faqe të mirdh in-8 2 faqesh të panumërueme + 149 fq. për dy herë. Nga botimi i dytë u lan jashtë ky tre pjese: 1) Melodr. Juda Makabé, (nga pjesa e parë e mësedhes, dua u vû në vend të saj atalozi. Shqyptarja e Gjytetnimit, fq. 50-59, e lyrikës Gezuar fq. 90-91). Nga pjesa e dytë e botimit të dytë u lan jashtë lyrikat: Në Mujoranet Franciskane, Në Dit t Emnit të nji Franciskani Shqyptar e Pësg Ndërtimt. Pjesa e tretë e botimit të dytë (Pelegrinazhet) u la jashtë. Në këtë botim u shtuen vetëm këto shtatë, Për kërdinën metrik të vjershavet (fq. 130-140) e shvillimi i dijes (pylve të Ibzet (fq. 141-145).

Shenim: Për këtë botim shkroi A. J. Ipeshkvi Luigj Bumçi një Hyrje (Parathanie) e cila shtatë nji herë e jashtë e ambël kah ndjesit e i mjedhshëm kah tallja — cilij karakteristika të këtij poeti — ka shkaqet Ati Fishta ndër libra të veta që ështe gjithmonë bukla mendimi e bukurisë. Në këtë Mrizi i Zanavet vendet më fort origj. janë kushtuar, ndër të cilat shtatë melodramin e famullisë Shqyptare (qytetnimin) melodramin Juda Makabe»

GEGË TOSKA

Fragment prej «GOMARI I BABATASIT»

Pjesa e dytë — Arti II, Nëndëshqyptuesi 1924 (Kaq. Ati e Dritës, vj. XV nuse korrik 1939 nr. 3-7 fq. 181-193)

Shenim: Kaq, sikur kët vepër pasëse, Zavërdhëtime

GEGË TOSKA

JERINA

epo

MBRETNESHA E LULEVET. — Poem melodramatik — Shkodër — Shtypshkronja Franceskane — 1941 (Botime të së përshtatmes «Hylli i Dritës» Seria e ré 8).

Shenim: I kaq, shenimin ke SAFO—Seija, prej ësh dukat dramatike të përbotshme)

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

KUJTIT E SHQIPTNIS

U botue ndër fletët e Ilustracës së Selës Mevitës POPULLI qyteti nga nr. 2 : vj. 1919 për cy numrues me radhë.

Shenim: Këngës Popullit qi u thanë nga MUNGO CULLI u botue në Vlonë e në Shkodër. Më 1919 zuni të shtypej nën drejtimin e Selës Nevitës i cili e mbajti deri në vdekje (së bolldhuc të vj. 1960). Ky organ i Komitetit të Kosovës u vendose nga Bedri Pejani e Ilaz. Zhuli i Tiranës.

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

ANZAT E PARNASIT

Qeshtje si pjesë i [illegible] me pa [illegible] me kët

Lyrikë — Botim i dytë — Shkodër — Shtypshkronja Franceskane — 1938. In-8 fq. të panumërueme + 247 faqe me një emërtesë (2 fq.) e një difiqsë (1 fq.)

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

LOT GJAKUT

Pjesë e parë — Kryeqiti shqiptore e vjetit 1910-11-12.

(Kaq. HYLLI I DRITËS, vj. I nr. 1 fq. 21-24 me këto kapituj: Parathânie, Konstitucjoni i Turkisë, Vjen në nr. 2 të HYLLIT TË DRITËS vj. 1918, fq. 63-66, me këto kapitu: II T vëtuet e ndërmëne. Nr. 4 (fq. 126-128) pati këto kapitu: Në kalibin ndërmjet të zhvërnuqme. Nr. 9 (fq. 288-292) përmbajti kapitujt V (sic) Kryeqiti e Malcoeve. Nr. 10, i fundit (fq. 323-325) përmbajti kapitujt Lufta e Malcisë. I parafiksim Hyllë i Dritës. (kaq. Më Kornelin e parëndërmë ke VASILA), e këputi në gjysmë këtë botuet të Shqipnisë në

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

SHNA NDOU I PADUES

Jeta e Shejtit të Mrekullive në vjershë. (fq.8' 56 fq.) Shkoder-Shtyp. Franceskane.

Shenim: Kangët I e II u botuen në të përkthehuren Zânit i Shna Ndout-vj. IV-qershuer 1916 nr. VI fq. 86-90. Vijoi botimi pô n' at të përkthimin në korrik të vj. 1916 (kânga II në fq. 111-114), ne gusht të vj. 1916 (gjithnji kânga II) në fq. 126-130. Vjen 1918 (vj. VI mezi) nr. 3 i Zânit botoi këto kânga: K. III (fq. 39-42) Në muajin prill 1918 vijon k. III (fq. 56-59.)

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

SHNA NDOU I PADUES

Jeta e Shejtit të Mrekullive në vjersh (Botim i dytë). *Shkoder—Shtypshkrôja Franceskane.*

Shenim: Në gjithë kangë Autori i vepr *Lahuta e Malcis* ka mekitue me ka: libër pjesët në të dhe të jetës së Shna Ndout. Gjitha e ngjeshun e gjith njerzit, vendina i mbesë i punvet e bâjnë këtë libër të jetës së gjë me emnin prë letersin t' onë kombtare.

XI

VEPRAT DRAMATIKE T'AT GJERGJ FISHTËS. DË ÇPAGJINA AFO TË BOTUEME

GJUHA E MËSIMIT (1907)

U cluq në Salonik theatruer të Shkollës Franceskane të Shkodrës e u botue në 1913 ka vepra MREZI I ZANAVET (kâq. këtë vepër).

NEVOJA E MËSIMIT (1907)

Shenim: U cluq në Salonik theatruer të Shkollës franceskane e u botue në 1913 ka vepra MREZI I ZANAVE.

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

«VLLAZNIJA»

SH. FRANÇISKU I ASIZIT — Drum në 3 akte (99 fq.) — Shkoder, Shtyp. «Nikaj» 1912.

Shenim: Në 700-vjetorin françeskan u cluq kjo vepër e FISHTES, botue si shifet, më vonë ka Nikaj. Nga krenimi e kohës' E KREMË SHTATORINDVJETORE E URDHNIT TË SH. FRANCESKUT NË SHKODËR (Zânia vj. 1910 fq. 20-25), shohim nji njoftim të P. Vincenc FRENNUSIT-t, prej të cilit po shkëpusim disa mendime të fq. 22, r. e të gjith pritshin një gjithnatë drejtim e të vëllazënvet Franceskan. A. Gjergj Fishta nji dit të ftuem Akademisë me nji ligjerim «FRANCESKANT NE SHOQNI TË NJERZVET» e duem e thî, i vunet Dant e thonjin e vet e shvillet me ajat djip e me ngjet fjalë të zgjedhun q' ânit ve nan e tij: «E mâ nadenë». Në pjesë të cytë u cluq drami në 3 akte. Sh. Françesku i Asizit ndërron Urdhnin e fjetën. Dreqin duel aq fort i pel qyteshën e k. mjah me thânë se ka dalë gjë rrëndë në mallë t' Autorit të Lahutës së Malcis, se pena atbote duel vetë. E cjime se edhë kah âsht fillue drami u cfaqe si nanë prej cilum kuaj e shumë u gazmuene me Autorin, qi kishte rrnjitë gjer brënd shpirtnderjtsore me i lulë prap letrn tyne shqype në vepër aq të bukur.

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

ODISEA — Drame në akte.

Shenim: U botue për të parën herë në ndërdijen e vjershavet «Pika Vesse» (1909) fq. 41—50 Kâq. vepritë: INGENJIA N' AULLI

FISHTA A. Gjergj, O. F. M.

SHQYPTARI I GJYTETNIUM

Shenim: « jetës në vj. 1911, n' at rast, në të cilën Shkolla Franceskane kreun-

teto 50-vjetorin e të çlirit të vet. Në salon të ftohtit ndër të gjashtë shtë edhe NAZIM BEU vuli në Shkodër e HASAN RIZA PASHA, komandant i ushtris. Ke dërgë dosjen «Shqyptari i gyhtetuem». Të gjitha të shpehuset ndigjohshin me vemendje. Kur u përmend fjala e shqyptarit, shpërbyen bochemi e populli tuj mahë shplakë, i cofë grimë mallkonit.

Pse po mahën shplakë? pyeti Nimani-I kje dëftua. Në mbarim u përgëzue me Drejtorin P. Gjergj Fishtën e i tha kto fjalë: «U kenaq, pse me mjete të ligjshme jeni ndë i mbrojtë krîit për lirî e për kulturë të njerzimit!»

Ky fakt botoi përbrypje aq të madhe në shpirt t'atyne zyrtarve austriakë, se, jo më larg se ma e mbrrime kërkë HASAN RIZAJA ndë Drejtori i Shkollës e i vë me e pyetë mo interesë, se si e mendon punën «Shqyptari»... «(Artik. i P. D. KURTIT, O. F. M. në HYLLIN E DRITES, vj. XII numduer 1937 faq. 539)

Këqyrni mbë kët vepër kapitullin: *Shtypi i huaj e A. Gjergj Fishta*

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

PERPARA DERES SE PARRIZIT (1914) quhet mbë vonë NEN HAJAT TË PARRIZIT. Ky zbulon u botue për herë të parë në përkthimin HYLLI I DRITËS të vj. 1914 (faqet faq. 160-162) e mbë vonë në botimin e dytë (vj. 1938) i Artavë të Parnasit.

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

KONTRATA

Sketch, botue për herë të parë si paralindje e dorëshë parë të vepres Mrizi i Zhnevet (1913) e më vonë në dorën e dytë të vepres «Lahuta e Malcis». Ky sketch u botue për herë të parë në përkthimin HYLLI I DRITËS të vj. 1914 (faqet faq. 160-162) e më vonë në botimin e dytë (vj. 1938) i Artavë të Parnasit.

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

BARBIT E BETLEMIT — Melodram

(Këq edha: *Pyetë të bonsme ke e përkohëshmja. Zëri i Shna Ndout*)

Shenim: Ky melodram u botue në vepren: «Vallja e Parrizit»

FISHTA A. Gjergj, O. F. M.

JUDA MAKABE — Melodram

Shkodër — Shtypshkronja Franciskane— 1920.

Shenim: Në rast të kenaqsis konbëtare të pavarsisë në Shqypni u dhaq ati Sokolin e Shkollës Franciskane ky melodram atdhetar ne aj kohë kur vlonte lufta e Kapllanit e përgjithsi e konsihin shen të mbrojtë të nahej nga armiqt e mbrendshem e të jashtem te Shqipnis. Ende sot ashtqinë ndër veshe se ndigjoshin t'atyne copjeje vargjet plot dashprim t'Autorit të melodramit ot'Shenit: «O Perendi, a ndjeve?»

Të botue për herë të parë ndër: «Leternje e Kenacs Letrare» të Shkodrës, në 1918.

Patrocin të *Popolo, lingua e letteratura albanese* shkruen për këtë melodram: «... Juda Makabè è operato all'ideale patriottico e tende alla formazione dello spirito nazionale, perchè anche l'Albania nel primo periodo del suo risorgimento è circondata da nemici esterni e traditori nell'interno: quali devono essere visti e ceselliati dalla gioventù albanese, educata all'ideale della Patria» I 338-339.)

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

DREDHET E PATUKUT

Punue krihi mbas *Molière-it*. Per Institutet meshkullore të Shqypnis. — Shkodër, 1920.

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

I LIGU PER MEND

Komedi në Akuzh — Shkrue mbas *Molière-it* e pështatë kushtueve mashku-

Dare të Shqypnës prej P. Gjergj Fishtës, O. F. M. — Shkodër — Shtyp. Franceskane 1921.

FISHTA P. Gjergj. ACTON Karl

NJI DARKE NË KONVIKT

Fasat në një akt. Muzika e Karl Acton-it.

Shenim: Këq. vepëra *Mrtat i Zânavet* dorë e DYTË.

FISHTA A. Gjergj. ROSSINI G. B.

SHKOLLA E MUZIKËS

Lojë gjatë në një akt. Fjalë e muzika të G. Rossini-t.

Shenim: U cfaq si kursa Një darkë në Kasolki në Salonin e Shkollës Franceskane të Shkodrës dhe u botua në dorën e dytë të vepëra *Mrtat i Zânavet* (vj. 1924 Shtypshkronja e të Papafiqve mes).

FISHTA P. Gjergj. O. F. M.

SH. LUIGJI GONZAGA

Melodrama. Cuenca Leó 2. Shkodër Shtypshkronja e Zojës së Papafiqvet 1927.

Shenim: Këtij botimi i prin një kushtim i gjatë, fq. 5 e fq. të pakuptueshme — 76 fq. Në mbarim, hapësirat Soodrae, dte 4 Agnilis 1926 + LAZARUS Archiepp.

FISHTA P. Gjergj. O. F. M.

SHQYPTARJA E GJYSETNUEME

Melodrame — Shtypshkronja Franceskane Shkodër 1929.

Shenim: U cfaq në Salonin e *Motravet Stigmatine* të Shkodrës në 30 vjetorin e themelimit të Shkollës. Botua e së njëjtë. Më vonë u bë libretë e dorës së tretë (vj. 1931) të vepëres *Mrtat i Zânavet*.

FISHTA P. Gjergj. O. F. M.

IFIGENIJA N'AULLI (1929)

U cfaq në Salonin e *Motravet Stigmatine* të Shkodrës në 50 vjetorin e themelimit të Shkollës. U botua në të përkohshmen Hylli i Drites (vj. 1930) e së mbrami, bashkë me ODISEA n. o shtyp si vepër më vedi në Shtypshkronjën Franceskane të Shkodrës (1931).

GEGE TOSKA

JERINA ose MBRETNESHA E LULEVET

(1920-1940)

U botua për herën e parë prej Grupit Shqyptarve (Këq. gjenet. e IX nën. SAFO, pasnë P. A. Gubtes, SOFIJA, prej së cilës dy kolë dramatike të përkohshme). Aty përmendet edhe përkthimi i saj në italishte nga U. GANGIANO.

Si JERINA u botua në Hylli e Drites 1940. Më vonën e mandrrit 1940 u krye së botuari në Hyll të Drites. U botua e dhe si vepër më vedi të Shtypshkronjës Franceskane, e cila me vëllejen e Postës u quajt «Shtypshkronja A. Gjergj Fishta».

XII

LIGJERATAT

BISEDIMET E KUVENDIT KOMBTAR

Këq. Fet. Zyrtare, vj. II (1922) nr. 34 Vaditëni i seksionit I. Shtëpi e dytë (fq. 914)

Përgjegjës e M. Ivanaj:

Prap në Fletoren Zyrtare, vj. III 1923 nr. 8. Seksioni III. mbledhja IX fq. 147.

BISEDIMET E KSHILLIT KOMBTAR

(Mbledhje e 112-të me 4-I-1923 fq. 1214-1215)

Një kërkesë e A. Gjergj Fishtës, deputet të Shkodrës, për ndërveçjonimin e Institutevet kulturore të Shkodrës.

BISEDIMIT T KSHILLIT KOMBTAR

(Mbledhje e 52 me 31-V-1923 fq. 917-919)

Z. P. Gjergj FISHTA—Z. Krystaq I

(Përgjegjës deputeti Nik. Ivanaj)

«...Kam IX vjet shkolle që kam bâ e

Asht ndonj fej qi kon bk? Te kallxoje Z. Ivanaj se libro ka bà. Si shkrypëtoje ka ndërtue. T'i dhoje ngà kush? (2. Ndrè Mjeda). Aj s'ka as dashtrie e asaj-Dit illare). Pse Zotni, për mos me shkue ngà gjaku po tham se pasnj asè qi thotë Z. L. Gurakuqi.

Shenim: Nder «Buzukun te Kalkili Kombtar», vè se ajsalt gabohet ti shum llojshme. Kam para sysh disa vetkje, se kti rast vetkjen e A. Gj. Fishtes. E kam vndè adet vetkë mendsynin e me dhanë to te folunit ta tij edhe, nik kam dyshim se kti rast i i a bjedhi fajin pasardhsit stenografit te Kalkili Komitet, gazetarvet me vend e pa vend te redaktorvet, ti modhojnet e ndonon ti qortuarve ti shqipëtyer. Nder keto «gabime shtypi», në «pasdatimin e gjatë» t'A. Fishtës, këtë «dhi ndërë» (Kaq. Shtypi Shqiptar o A. Gj. Fishta.)

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

(Kaq. Hylli e Drites vj 1924 fq. 153-168; 227-243; 328-333)

REFORMA AKSIMORE NE SHQYPNI

(Fjalim i pergatitun per t'u mbajtë ne Parlamentin Shqiptàr)

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

FJALA MORTORE MBI KUFOMEN E AVNI RUSTEMIT

Shenim: Kjo fjalë, adhuruë asht e ba kunë gj nji letratyra gjatsore e Kombit t'onë, e mbarue me Vlonën ne 1924, e bam ne Gazetën e Vlonës Politika e ti Albanise (V. 1924) nr. 1 mbajt.

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

PER ALFABETIN LATIN

Shenim: Asht folun i tij ne Kongresin e Monastirit (mbaruë prej 1-XI deri ne 11-XI-1908). Mbi kte fjalim të mbajtun, shkruen Petroca ne veprën Popolo, lingua e letteratura Albanese fq. 335-

«...Come oratore eccelle su tutti gli oratori albanesi, per cui fu eletto presidente del Congresso di Monastir (ecc) dove parlò per oltre un ora senza fra la meraviglia e l'ammirazione dei presenti.»

XII

LETERKEMBLIMI

I

AT FISHTES

(Letra prifese — Letrat te kapuna)

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

TALLAZET N'OQEAN

Prej nji letre privatë prej New-York-ut, vitit 1922, botue ko vetëm n P. Justin Rrota, O. F. M. Antologjia Shqipe, botim i dytë fq. 91-92.

FISHTA P. Gjergj, O. F. M.

LETËR E HAPUN

(Botue ke Dielli Nr. 2981 me 8-VII-1922. Kaqyrni pasues: Dorakthrime)

GEGE TOSKA

LETËR E HAPUN Zojës Kryesuese të Komitetit Grueja Shqiptare në Sukodër.

(Kaq.: Fjalë të botueme në të përkohshmet Grueja Shqiptare e Shkodrës)

LETËR E HAPUN Z. Nikë Mesit

(Kaq. pasues: VARJA Botim i Hyllit të Dritës 1932 nr. 12 fq. 585-610)

Shenim:

Ai Zot Dodaj rrem nji numër kreqi të të madh të lenuve t'At Gjergj Fishtes. Do të jete nji pesë e rasdëmbrohun e tanë ka të gosti. I edh si dhiet ngo vepra e tij e atij gjynesi qualvjet, nuse pseo veprasve ndër të gjitha drejtimet e veprimtarisë së botës s'onë.

XIV

ÇMIME E FERGEZIME TE BOTES INTELEKTUALE E TË POPULLIT

FELIBERTO DI SAVOIA

Sepriso a V. E. le pu vive falicitazioni per l'alta ed onorifica distinzione.

F. di SAVOIA GENOVA

JACOMONE Francesco

Sua Maestà il Re ed Imperatore su proposta del Duce Vi ha oggi in occasione elezione motu nominato Accademico d'Italia. Alt. Nel darvene comunicazione Vi esprimo le mie più vive felicitazioni.

LUOGOTENENTE GENERALE

J.

D'ANNUNZIO Gabriele

Al gran poeta della gloriosa guerra d'Albania Poeta Italia fratemamente.

GABRIELE D'ANNUNZIO

KOLIQI Ernest

Votre nomme Accademico d'Italia consacre genialité votre oeuvre classique. Alt. Con cordiale devozione et discepolo, invio vivissimi auguri.

E. K.

FRANCESCHI

Università romana dà suo nobile vero nuova Alloro Accademico d'Italia.

F.

FEDERZONI

La Vostra nomina nell'Accademia d'Italia merita entusiastico per l'alto designazione del Duce un giusto premio al Vostro ingegno ed un nobile riconoscimento al valore della contemporanea poesia albanese assume altresì il significato della più perfetta fusione spirituale dei due popoli che l'Adriatico con le sue secolari glorie unisce perennemente. Nel mentre inviovi il compiacimento mio personale e dei colleghi Accademici per il Vostro ingresso in questa massima istituzione culturale del regime fascista, formulo il più fervido augurio per la Vostra attività futura di poeta e di Accademico d'Italia.

PRESIDENTE F.

ZANI I SHNA NDOUT

(VI. XVII—ottori 1939—XV. 10 fq. 182-183)

NJI NDERIM I MERITUEM

... Generali i Ushtrisë ... e armatës me dekret mbretnor lexoi ... mbledhje ... nimeve me nderë e ... ushtrim mbaroi nepet nëll'Ish.

GUZZONI Generale

Lieto memorazione Vostra nobile attività esprimo Vi mie sincere felicitazioni. Alt.

G. G.

AGOSTINUCCI Generale

Gradite mie vive felicitazioni per Vostra nomina Accademico d'Italia.

G. A.

RËUJE «GJUHA SHQYPE»

Klubi i Shkodrës «Gjuha Shqype» i dhuroi ne dje, sonte ne kishtinen se vjeti 19 f. nji kuvend ogurdi. Të pranuem ne njehsi nga dy organizata më të mirë të vendit.

-DHANTI E POPULLIT SHQIPTAR

Në kohen e Luftës Botnore 1914-18. Bashkë me disa çunat e ndertuë për Postin Kombetar, i dhuroi nji pàrde art.

Klubi «Gjuha Shqype», me qendër në Shkodër, i dhuroi dy kandjeva të nehsj

Sëmurë i rëndë Turtulli për Italinë e Abdyl Frashëri në Lidhjen e Prizrendit. Botue në vepërën «EPOPEJA E FISIT

SHQYPTARI» e zA vonë në Lahutën e Malcis 1 dhenë 1000 franga ari.

XV

SHTYPI SHQIPTAR
E
AT GJERGJ FISHTA O. F. M.

ALBANIA

Fleta e Drëcotit, Muzeut koto fletore e libro: 1) «La Question Albanese» e pecikohshmë mbahë ni fillë të dalë ne Buenos-Aires. 2) «Mihos poema lirico», vëpar e grekut e Rodes, të tullac e përkthyë ne vjetsha mbahë X. Dozo-tallo Nive. 3 «The Fusion of the Balkans», libër i Xoqit Edith Durham të vdhë pa e kritikuese ne kete numer. 4 «Lahutën e Malcisë», per ne mbori gjatime gjue artikull per numer (dhe-ferm ati).

(ALBANIA London 1905 vit. 9, sera 10 zr. 1).

Shenim: Mjeriste në numrin e ajetin e-dhe ndër 11 të tjerë numëro të vj. 1905 nuk e pash kund të botuem ar-tikullin e poshtëpunem. Për këtë autyv pohimin e P. P. Dodaj t. O. F. M. në Z. e *Shna Ndout* (vit. pesëqindtë i 25-vjetorit t'A. Gj. *Fishtës*) për gjykimin e *Ka-ritës* nuk mundo ende (ta vërtetoj).

ALBANIA

Viti 9 Nr. 7 fq. 137.

«§ — Autori i *Lahutës së Malcisë* ndër dikë gatuar ndihë te dyten pjesë te ko-tij libri nga te pëcyte. Se ka ena pëcyte-muni te kuptonet nga tua fjalis ce po bë-zim prej gjuhëtarë ce rrahunë mbi shpejt. «Te kotet tuqet e Lahutës i kam nis per Shqypnie, e. Te [i shpërdaj] zer Malë, se jan kot te mira per më u mer gjakun Shqiptarë»

BARDHI A. Pashko, O. F. M.

A. GJERGJ FISHTA

(Zëri i Shna Ndout. Numër kujtimor i 25-vjetorit të Meshtarit t'At Gjergj Fishtës: Shkodër 1919. Fq. 20-26).

CORDIGNANO P. Fulvio, S. J.

EPOPEJA KOMTARE
E POPULLIT SHQYPTAR

Pjesa e parë

(Tabë librash per Shkollë Gymnazike e Tregtare botue prej Etërve Jezuit — Nëni XII) — Shkodër — Shtypshkrojta e të Fepolynesë 1935. — Centimi Kr. 5. In 8° f. fq. të përmbajtsës+163 fq.

CORDIGNANO P. Fulvio, S. J.

KRYEVEPRA E AT GJERGJIT NË
ZHVILLIMIN TË HISTORIS SHQYPTARE

(Hylli i Dritës vj. VIII-numër 1931 nr. 10, fq. 550-557)

CORDIGNANO P. Fulvio, S. J.

VASHA N EPOPENË KOMBTARE
TË POPULLIT SHQYPTAR

Tringa e *Malcis* — Botuese të «Hylli i Dritës» — Seria e të 5 — Shkodër — Shtypshkrojta Françeskane — 1940 (mbi-botje); në fletën e mbrendshme 1909.

ÇABEJ Dr. Eqrem

ELEMENTE TË GJUHËSISË
E TË LITERATURES SHQIPE

Shtypshkrojta e Ministrisë s' Arsimit — Tiranë 1936.

Shenim: Ndër faqet 30-32 shkruen mbi jetën e vepra të Gjerg Fishtës e ndër faqet 139-141 ka «Pjesa të zgjedhuna» bjen copa e kenunit të Lahutës së *Malcisë* e tinglimin e zogerisë nga *Rrëfenjat Vjetra*, «Shqypnia».

DIELLI

(Nr. i datës së 4-IX-1919.)

Shenim: Në ng artikull të këtej fletore qitesha në zinxh prej Dooptoni të saj cjëlet e rafsë të Shkrimtarit e t'Atdhetarit A. Gjerg Fishtes. Diellë shpresonte të zën gështën Shqipnisë e Amerikës për t'a pa, si shkruente, — në të tij ta pret qi ka pasun gjithë e jetë

(Numër i zyrtarizuem i Dialit i mangët koleksionit të Bibliotekës Kombëtare të Tiranës. Shënimin e marrë nga vepra e P. G. Petrotta-s: Fopolo, Lingua e Letteratura Albanese fq. 335)

DODAJ P. Pal. O. F. M.

VJERSHTARI I POPULLIT
NDER VJERSHA TË VETA

(Ziarr i Shna Ndout — tetor 1919 fq. 29-35, numër kushtimor i 25-vjetorit të Mbretnis s A. Gjerg. Fishtës)

FISHTA Filip

DY FASQYRA LETRATYRE

(Eseje kritike vrojtuese së prof. Pavolini «Letteratura» e vepres së prof. Papas Gaetano Petrotta-s «Popolo, Lingua e Letteratura Albanese» Palermo. 1931) — Shkodër. Shtypshkronja Françeskane 1931.

Shenim: Mbi At Fishtën vijnë shënime ndër faqet 23 e 24.

FISHTA Filip

ANTHOLOGJI SHQIPE

Bâgt I e II

Tiranë, 1935 e 1936 Shtëpija Botonjëse «Kristo Luarasi»

Shenim: Prej veliniu të parë kultyr fq. 103-109 e 143-152; prej vëllit të dytë fq. 4-8, 15, 28-48. Fq. 49-50, të përmbajtunave, pasaktësitën e klishesë e Postafaq 397.

FRASHËRI Kostë

DIT' E RE

(Shënime mbi sqiptë e udhëtimit t'A. Gjergj Fishtës n' Europë e n' Azi-ë-ë-ë)

Shenim: Këtu «DIELLI» nr. 2483 fq. 4, 5 e 6: LETËR E HAPUN — At Gjergj Fishtë, O. F. M., Deputat i Shkodrës i lutet me shkrue Z. Redaktorit të fletores «Diell».

At Fishtë në këtë letër bën vjerrsinë e ngjyrë polemike me dukuritë e të, i drejtohet Drejtorit të Vatikës, e përgjigje ajo Kryetarisht të mësit të sj F. K(onicës) botue në fletoren «DIELLI» me 28 të qershorit 1932.

FLOQI Dr. Kristo

KUSHTIM mësuet të dashtën e vjetës mësuet kombëtar në atë Ati Gjerg Fishtës.

(Ziarr i Shna Ndout—tetor 1919 fq. 36-39—Numër kushtimor i 25 vjetorit të Mbretnis s' A. Gjergj Fishtës)

GRUDA Leke (alias: Dalip GURAKUQI)

VARGENIMI N'GJUHË SHQYPE

Me nji fjalorth shqyp-frëngjisht e anasjon. Shtypt në Tip. Edit. Cav. Tocco & Salvietti. Via Nilo, 38-Napoli

Në kushtim t'Atit Gabrielmit Xoi. Al. Gjergj Fishtës të mar vëpra t'larta e shkëlqyeshme i bon nusëse e bote t'pavdekëshme Kënovë Shqyptare n'shtj shmirit e pjekjës kët gjuhë t'vogël Autori i përkthyen kushtim — Nën PENGU I NËNËRMIT zdjelë vjershë shkëlqyeshme e L. Grudes A. Fishtës.

Shenim: Këtij kushtimi Poeti Kombëtar i u përgjegj zdëll Pika vetëm, vjershë e cilë nuk vetë u mbodh në Mrizi i Zanavet (Jetë Pengu i ndëshkuit). Ky mësues i Shkëndis, botue në dorëshkrim në L. Gurakuqit, këtij admiratori e miku të At Fishtës (në përkthim shqip të Lahutës së Malcis.)

GAZETA E RE

(V. I ar. 155 dt. 8-V-1924 fq.)

NJË UDHËTIM NË SHKODËR

(Në nderr e 50-vjetorit të tham të Shkollës së Shgnatshevit)

Shenim: Ky artikull i po shenuem këtë si m'u mohue i ZOJ XOXES

GAZETA E KORCËS

Vasil(ja e Lahutës së Malcis

(Këtë, nr. 1066 dt. 25 VIII.1931 fq. 1)

Shenim: U botue shkurtimi i konferencës së Gjergj Kukës mbi Fishtën, mbajtë në Korcë.

(Këtë, Gjergj Kuka po këtë kapitull)

HAKAPI ZEF. M.

A. GJERGJ FISHTA NË LAMË THEATRAT

(Hyll i Dritës, vj. VI, nëntor 1931, ar. 10 faq. 560-567)

HYLLI I DRITËS

(Për t kremtuar të 60 vjetorit të lindjes 1931, faq. 568).

AT GJERGJ FISHTA (1871-1931)

HYLLI I DRITËS

(V., XV nr. 3-7 faq. 228 mars—korrik 1939)

«...Mars e Ati Fishtës që tash më s'ka mrrafshe pësë vjet nuk pushoi të kërcënojë fatin ndër mallo e hidhë T'Atdheut tonë, mal po gjëja, që qendresën tonëtake të Poetës imperiale vendin e ndë të pëlcit poetve e zhvarrive të kombit i ndjen.

Shenim: Vjet i pamravë më parë P. At Gjergjit, në 1894, pëlqeu me shpëlarë q' op me rrapë: gojë (At Fishtës prof. I U niversitetit të Beogradit Akademikë T' honë S. Gjorgjevic (Koq vepren e tij NASH NARODNI ZHIVOT.)

KOLICI Ernest

PËR AT GJERGJ FISHTËN

(Hyll i Dritës vj. VI nëntor 1931 ar. 10 faq. 558-561)

KRUJA Mustafa Merlika

ATË GJERGJ FISHTA AKADEMIK

(Hyll i Dritës, vj. XV nr. 3-7, faq. 227-229)

«...Vlorë shqiptare e ma to edhe Shqipëtarja vetë jo vaq, nuk do të shrabtes ne të luftuaben, por do të ngulfen e do të shkelqejsë më së mirë, në dritën e qytetnimit të Perëndis... Bota ka me shpëjtue! e ngjeshë këtë vigan të poezis shqiptare e nepër të ka për të njohun edhe Shqipërinë.

Shenim: Ky artikull i Mustafa KRUJËS u botue për herën e parë në Shkodër «FASHIZMI».

KUKA Gjergj

FAK ORË ME HERO T E VRAPINËS

Studim kritik

(Këq LEKA vj. VII, 1936) ar. 8. faq 347-352 nr. 9 faq. 409-413.

Shenim: Shënoni i këtij studimi të kushtuar veprës kryekëmbyese të Vrapinës, Shën Shtjefën fjalëson gjithë në fillim — me shumë arsye — më shpesh se shkrimtarë të tjerë që kanë qenë të kuq për ngjajën e jetës shqiptare, po e mamë rrallë më e lodhë pak mëdhenjën, më ngjajën e kuqë botë shqiptare e të gjithë më pasun e të luqishme të fjalësë, e largonë nyjë e dorës së përpjekje me këto fjalë se s'e kuptojnë.

KURTI P. Donat, O. F. M.

(Hyll i Dritës, vj. XII — nëndor 1937 nr. 11):

FLAMURI KOMTAR NË KRAHINË TE SHKODRES

«...Shkodra, nëse shtrye nuqi xjet e lulet ne vend të Flamurit të Shqypnis, që s'e kishte dishrue aq kot, pos të ki ushtrin e Malit të Zi e tuj vulvitë nepër zyre trabejtisën. Deshi Zoti e s'ngati shum ky mjerim. Me 14 nëj lirt në Shkodër Postë ndërkombëtare e Mali i Zi pat urdhën me dalë. Vendosën shkëmbimi të na dërgojë kutinin e ngritjes së Flamurit të Shqipnis në kambanare të Kishes së Gjuhadolit me 12 të qershorit 1913 e edhe na dëftue frymuman qi i kish A. Fishtës të shkruej n at ato bytonin. Porsi thesa (faq 332 e H. të Dr. nuqi i orkun.)

Shenim: Fe pleqsi, në kët rast nëmrk shenim i atij ortikullit të vlerosëm. Flamuri i Shqipnis, kandra vullendet të kryekomandanti të fuqive ndërkombëtare. Kol. De Filippi-t u ngrih nga Mujon i nxitun i Mbretit Nduke GJE

LOGHI, artikuj pjesësh i Urdhni franciskan të Shkodrës. Kish vulvist Flamurit, ndërsa vazhdojshin urdhnat për hasjen e tij. At Fishta pëlqente për drithë të lulëzës françeskane bri kumbonarës si i bijsë vëllazënit e tij lagje e lëter, së kandërra të vulvitsë ja Flamurit kënduen a'at hov — e shkruan: Pirsi Dodë e tjëlt të Zotit — Po mah Flamuri s Shqypnia.

Hyssni s Flamurit mbse zakrue hymën i hovit, i entuzjazmit të Poetit të ndritjes kombëtare

KURTI P. Daniel, O. F. M.

AT GJERGJ FISHTA — GINDJËS I FLAMURIT TË SHQIPNIS

(Hylli i Dritës, vi XIII nandore 1937 ng. 11 fq. 534):

«...Flamuri i bukur s Shkolles Françeskane, s punuem qyshë në vjetin 1931, kishte mbesë i papërfunduem, d. m. th. shenjë i kuq i vënë prej Direktorit, P. Gjergj Fishtes, me qëllim t'ishte gjasë e Flamurit kuqtar, s'kishte mujtë dalë në dritësë me e pasë pjesën e zezë. Kanë a nesërë. Xhaxat e shkollës do të vakojshin në katedrale për të kuvendë të Zojës së Shkodrës. Jemi në tetuer të vj. 1913. Kishtë të gjorë të festuarit Flamuri i pavarsisë s shkollës. Gjithkuah e pasë ta bijsë (d. m. th.; u endë) në kuqe) publikisë flamuri i Shkollës me Flamurin e Shqypnisë në të. Gjithkuah e sot flamuri vi joi zahirë».

MIEROHANG) Branko

Shenime nga Stambolli

PATËR GJERGJ FISHTA

(Këq «Devoliotis» vëll VII (1931) nr 311 fq. 3.

PALUCA Ndue — KAMSI Kolë — KOLUQI Ernest

SHKOLLË E JETË

Shkodër — Shtypia Salesiane Cra 1935

Shenime: Kenë copa nga veprat e Fishtës ndër fq. 61-2, fq. 102, 116-118, 189, 207, 216-37, 263-4, 268-9.

PRENNUSHI K.

(Këq. Hylli e Dritës «) 1936 nr 15 fq. 578-585 artikullin:

KUVENDI I GJUHADOLIT

Ne rrnan e 75 — vjetorin 1861 — 1936)

Shenim: Nder fq. 582-583-584-585 e kuptom veprën letrare e ndërtuar t At Gjerg Fishtës.

PRENNUSHI P. V. O. F. M.

FËNGU I NDERIMIT

(Zëri s Shna Ndout-mar 1939-Numër kujtimor i 25 vjetorit të Meshtarisë s A. Gjergj Fishtës) Faqet 26-28.

REFORMA

(Vlorë f nr 2 dt 15.I.1924)

LETËR E HAPUN

E N'shtil (Ghost) drejtuar A. Gjergj Fishtës ne rastet e zotimit të Gjenerit të Bukurisë.

Shenim: Autori i letës poemës dramatik mbrenda ndër sa vjersa shkruen N. Ç. sekuencn ndër vargjet

«A e njoh si i thon N... Ç...
Tyrk a s'di) se i s'cdes fabrikë»

REPUBLIKA

(DS'A II.1924 fq. 3)

Shenim: Në këtë numër të Gazetës së Shkodrës drejtuar nga M. Ivanaj e botuar recensioni i Gjenerit të Bukurisë, (që shkruen akte bashkëpunëtuer s Shtëpisë s Lvarsit si S.S.). Këto me vargjet mbishtë:

«Se cantu in cori coco in Pindo nenti,
Poveri Salmi, disgraziati Santi».

BROTA P. Justin, O. F. M.

LETRATYRA SHQYPE

Shkodër 1935 — Shypnikrisja Françeskane.

Shenim: Kjo dorë e parë e këtij lloji shkollor nën xhir dy pjesë: I) Poezitë lirike, II) Historija e Letërsisë Shqype bjen jashtë e vëprat e Poetit konsiston ky 164-177. Një rëndësi i vepron zë fjalë o të vetëm për pjesën e parë.

SCAMPENSIS (alias: Konsq CIPO)

FYTYRA POETIKE E PATER GJERGJ FISHTËS

(Këq. Elitorëa e Rosafës: Kuvendi. — vj I nr 1918 dt. 18-VI.

SERDANI Ati Martin, O. F. M.

SHQYPTARËT E HARTËT (fq. 576-578)

Shenim: Ky studim i këtij Françeskanit o botue në Hylli e Dritës të vj. 1932 sdër numrat nandoec e dhetun. Faqet e kujtuese, këto mamin që shqyrtimi përmbledhtas vepën e A. Gjergjit.

SCAMPENSIS

MRIZI I ZANAVE

(Këq. Kuvendi vj. I, nr. 8 dt. 22-8-1918.)

Shenim: Asht ky një recension i Konsq Cipos që ka bot fletore të Rosafës, dhetue nga Sotir Gjoka.

SHEMI MILO (alias: TOÇI Dr. Tanas)

APOSTULLI I INDEPENDINCËS

(Hylli i Dritës vj. VII vëllim 1931 nr. 10 fq. 567-569)

«... S'e kom pa kurr vëdim të nedh; por e kom ndie vgjër të vogël kur push për herë o pasë Pater Gjergjn- I kollonës fjalu nga gëzu me ambëlsin e zjë ndih të thellë dhe tingëllimin e zëvit që lymështchet vorën nga e vërteta, dhe kur e kom ndigjuem në Fushën e Cërrit — në marsin 1914 — me folë në një meeting për Shkodrën kryeqytet, e ndjeva krenin e korbitë, pse vgjër beseën e zj diktova ovationi e ndihi nga kordë.

nga tuçin dhe nga zëvi — «sdo qi qëbërë në vesht e zë ndërshe eodë jakonën e fjalimeve (oratorive me famë botnore të ndigjuem në Prendimin e Europës dhe o Amerikë. Pater Gjergji është poet, shkrimtari, oratori i indipendëncës kombëtare: typi vigan i rrotës.»

SHKNDIJA

(Këq. Hylli i Dritës vj. 1936 kovrk-quatt fq. 308-310 artikulli:

TURGUT PASHA NË LAHUTË TË MALCIS

VEK (alias: Vangjo KOÇA)

PATER GJERGJ FISHTA

(Këq. «Shenokrenine» vëll. VII (1931) të 305 fq. 3.)

SHANTOJA D. Lazo

GOMARI I BABATASIT

(Këq. «Ora e Mëlavë» vj. 1934 nr. 7 vëll. II.)

Shenim: Asht ky recension i vepës satirike të Fishtës, dukat nepër pendën e D. L. Shantojës. Në fillim Shantoja vën këto vargje të Cardoccit:

«Ave, o rima e durent un fiore
Re l'amore.
O per l'odio una sentor!

VULLNETI I POPULLIT

(Nr. i 10 prillit 1931 fq. 3)

«LAHUTA E MALCIS»

«... Çë në fillin turkojt vrejtja e larzuent nga bashkëjetesa i Ali Pashë Gucia me Orën e Shqipnis; në këtë bashkëjetim, dashunia e Ardhsut gjithë në gojës e Ali Pashës shpeshja se tjerrta, të dukuse pasi një shpirt të thjeshtë qi ndin, pse një zanoz tmerrshës, qi dis se mos për veard të vet. Nusja e «Orës» ishte mbi Shqipnin e ndame dhe mbi Shqipëtarët e burrnen, dashi një stigmatizim që ushtrin idhtët nga gojës e «ulërimë kurdër li

gështa së pa zakonshme, që dënon njëri vllaznon të kundërt. Po me gjithkëtë Shqipnija dahi e hatuame, për jo e dispenzuame dhe në fytyrën e Ali Pashës Af Fshta na pasojat simbolizuese e një Shqipnie, që s' dihe të mendiste as të mbrojtë, por i e zgalë nyt gjendjes së mëzëllueme po me të gjuem, me të cilin patriot legjendare e kundrojnë, me e bën s'ungjë, vdekjen që u bërr nder.»

VULLNETI I POPULLIT

(Nr. i 2 korrikut 1931)

ORATORIJA E AT GJERGJ FISHTA

Shenim: Në numrin paik të 60—vjetorit t'At Gjergj Fishtës nëm. Shtypi Shqiptar e Poshtë Gjergj Fishta (fq. 583-584) ka Hyll i Dritës. vi. 1931 (VII) nr. X. e shkruar ky artikull i paravshkrim. Ajëri i botoum si m'u ngjshme, nga Zef Xoxa.

v. GODIN Marie Amélie

(Këq. Hyll i Dritës 1931 fq. 587-89)

Shenim: Parashtrjen e fytyrës s'At Fishtës e bjen në një punim të vetëm të pesëtmyem shqip një biobibliografi e I Hyllit të Dritës.

VATRA

Kujtime historiko të Kongresit të Monastirit

NJËZETEPESË VJETORI I ARBËRISË

(—28.X.1933 fq. 2-6 nëshkr. Ik. Shkëlzeni)

ZANI I SHNA NDOUT

(Vjet VII Nr. 2 Janar 1919)

Numër kushtuar i 25 vjetëve të mokthtarës s' At Gjergj Fishtës (Këtyrtëkulli ç'po pësëkohësh), o shkruar gjithësej nga Vincenc Prennushi): **1894-1919**

ZANI I SHNA NDOUT

(Janar 1919 fq. 60.)

VEPRAT E AT GJERGJ FISHTËS

Të botuame I. Vjershtë përshpirtshme II. Kocesja e Klan kaslik. III. Lahuta e Malcis. Ilë i parë. IV. Lahuta e Malcis. Ilë i dytë. V. Anzat e Parnasit. VI. Pika Vorore. VII. Shi Francisku i Asisit. VIII. Mrizi i Zanavet. **Të gabuotsume** IX. Lahuta e Malcis. Ilëzi i tretë. X. Mbretnesha e Lulevet. XI. Dukalinjezi i Sh' Gjonit. XII. Anzelinjezi i Bonnes. XIII. Tarabicsja e Balkanit. XIV. Tatari i Balkanit. XV. Gjakhe me kanunin. XVI. Mësonjësia. XVII. Mjek per dhimt. XVII. Dredhit e Patullit. XIX. I Ligu per ndenjë. XX. Burri e Bretnesit. XXI. Mbretnesha. XXII. Kuvendi i shqypnës. XXIII. Pukëlogjia e përrallës shqyptare. XXIV. Mbas Golltari.

XOXA Zef.

NAIMI, DE RADA E FISHTA

(Këq. «Agimi» v. III nr. 6 fq. 144 — 148 — shtator 1931)

XHUVANI A. — CIPO K.

FILLIMA TË STILISTIKËS E TË LITRESISË E PERGJITHSHME

Tiranë, Luarasi 1933

Shenim: Nder shpëtimtë të zbrythëtme të kohës sivenjt më letrsynjtë, përmendem n.sh. 59, 60, 86 (këto edhe vepra e At Fishtës ndër fq. 51, 55-59, 61-64, 82, 83, 85, 114-115, 133-136, 142. Mjeritës shembujt e marrun prej këtij Poeti i vyrë ka dëft dalë me gabime të shumta shtypi. Vecanërisht bjn në sy ajo pasia ku kujtohen rregullat e vjershërimit, per shembull e rikthimit me gabime (fq. 57, 61, 62, 63, 64 e t.) (anë shembuj të këqij për nxënësit. Shqipëri n'at takat shkollor (Janar të vj. 1933).

XVI

SHTYPI I HUEJ

E

AT GJERGJ FISHTA, O. F. M.

BALDACCI Antonio

L' ALTRA SPONDA

(Vjeti X. nr. 1. fq. 2-34.)

Shenim: Një përkthim i këtij rjedhtimi të

gjuhë të këtij shkrimtari. Ndjen e botuar në të përkohshmen: Hylli i Drites (nr. i tetorit 1931, fq. 567-73 : autori përkthimeve i gjeshtedhetë vjetori (A. Gjergj Fishta).

BAAKANIKH AOTOTEXNIA
MHNIAIA EIDHEEPIEEH

(Χρόνος Α' Ἀθῆναι: Νοέμβριος 1937

(=Letratyrë Ballkanike — e përkohshme mujore — drejtuar L. Antonopulos.

(fq. 8 e pënarmuame)

GJERGJ FISHTA

Nder se të gjeta shkrimin «.. Gjergj Fishta, mëpër merritën e veprës së tij të pavdekun qi dahi «Lahuta e Malcis», dukun për herë e brezniva t'ardhëshme si t'ishje kangëtari i shqiptarëvet për historinë e shkëlqë ardhëtës, qi kalon prej historije në histori e ndër kanë jet Shqipnie. Në kangën e tij mund të kënduhet zëri i të gjithë shkrimtarvet bujarë të Shqiptarëvet: «të gjithë përinë të tij shakullon e lartësinë pryhlë» (Përkthyë nga Vjetari e Shkodërbout).

CANCIANO Ugo

INCONTRO CON P. FISHTA

(Panorama, vi. I no. 8 12-8-1939 fq. 318-320)

Shenim: Kë. vepron Jerina me lidhë në kët përkohëm të ati e Ishtës.

CORDIGNANO Fulvio S. J.

GIORGIO FISHTA E L'EPOPEA NAZIONALE DEL POPOLO ALBANESE

(Këq. NUOVA ANTOLOGIA kalendari 1614 me 16-VI-1939)

FISHTA Filip

ISTORIJA ALBANSKE KNJIZHEVNOSTI
(=Historija e Letratyrës Shqipe)

Beograd, 1931 — Shtampatija Gregorić (Ndahet casopisa MISAO)

Shenim: Ke pjesa e nëmame (e ë-q). Sevremeno knjizhevnost (Realcija knjizhevne tendencije)... PATER GJORGJE FISHTA. (fq. 91-95). Letratyra e realizmë (tendenca të ndryshme letrare), kujdesat jeta e veprat e Poetit kombëtar edhi 5 faqe.

GJORGJEVIĆ Tihomir R.

NASH NARODNI ZHIVOT
(=Jeta e jonë popullore)

Knjiga shesta — Beograd — Izdavachka knjizharnica Geca Kona 1932.

Shenim: Më i madhi shkrimtar serb Tihomir R. Gjergjeviqit, Prof. i Universitetit të Beogradit, në të gjashtën libër të vepres së mëpërmendun, ka kaptinë: Kraljevic Marko e arbanasicem predanji (d.m.th. Krejl Marku në gojdhënën popullore shqiptare), ku gojdhëna e dyte: Fuqia e Markut (Shiden fq. 76), mbasi e dërrel kët gojdhënë e i a pat treguë A. Gjergj Fishta me 31 të korrikut 1931 në Shkodër, bje në vështrim të tij. Përkthyja qi i lën dako e paistëne e A. Gjergj Fishtës këtij shkrimtari përshtatllisht ndër këto radhë: «G. Fishta je krupan, pravilno razvijen, valo lep i otmen covek.» Prej dit'ëne qi i bân këtij djaloshi Poeti i yrë kaptojnë se ëllëzi të zënet me poezi qysh në vjetin 1894.

GIOVINE EUROPA

(Nr. 1 9-IV-1919)

Shenim: Po e bç nepër përkohësia e Gjve Shpatës (keq. Hylli e Drites korrik-gusht 1938 fq. 449):

«..Shum jenë edhë sot ndër ata qi mojnë (vl. 1938), të cilët mund të qubën letrarë të vëmend, njimend të dëjë për këtë dendë, qi nuk druen aspak me u matë e s' u e lënë dalë shkëmbimtarët të Shtetevë të Ballkanit. Nji ndër to më i madhi dahi poeti francezkon Ari Fishta. Mandes së bujshmes të këtij njerit Shqypnie i ka detyrë poezitë të bukurat epike, lyrike e dramatike»

GJINISHI A. Mustafa

FATHER FISHTA, BELOVED

(Këq «Laboremus» vol. V, nr 18 vj. 1929 fq. 49-50)

Shenim: Parmban aji përshkrim përmbledhës të Poetit të madh bashkë me përkthimin anglisht të një të 7 rubrikës nga lyrikat e Fishtës Gjuha shqype (The Albanian Language) dhe i Dëbuemi (The Exile).

JOKL Norbert

MEYERS LEXIKON

(VII. IV. fq. 330 shkruen mbi Jeyevepën e At G. Fishtës)

JOKL Norbert

GROSSER BROCKHAUS

(Shkruen mbi A. Gjergj Fishtën e vepr. at e tjer). Mbi pregatitjen e këtij libri, ai bonte Jokli ni letër të hapun ko Hyll i Dritës.

KOLIQI Ernest

CANTI POPOLARI ALBANESI

(Këq. vol. ALBANIA — A cura dell'Istituto di Studi Adriatici Venezia fq 155-164.)

«Non so chi disse: «Negli altri paesi i poeti cantano per il popolo, nei Balcani il popolo canta per i poeti». Disse molto bene. Fino a pochi anni fa, ciò era vero per tutti i Balcani; oggi è vero forse soltanto per l'Albania, dove anche il poeta più originale GIORGIO FISHTA, oltre non è che un cantore popolare, il più grande dei cantori popolari il quale ha saputo ottenere la sua arte attraverso una vasta e profonda cultura, senza perdere il dono di giungere direttamente, con espressioni semplici, al cuore del popolo etj... (fq. 164)

KUVENDI

L' ESULE (I Dëbuemi)

Viti I. Nr 15 dt. 16-X-1918

Shenim: Dukeet se dahi përkthimi : Scarpenati

LAMBERTZ Maximilian

BERICHT UEBER MEINE LINGUISTISCHEN STUDIEN IN ALBANIEN

Wien 1916

«... Pse, për nalo e lajtë qi dihet shkollo e kulturës, nhe të cilën gjuhëtarët shumica e popullit shqyptër, për ky popull nji notoks në mndhe fort e krejt të jashtëmakonëthime, çka popujve tjerë u ik për hise veten nhes gjuhë vetuh të ajo jetë letrare, për të mallkun, të pohuemit përmbi të gjitë, të pashtrimit krejt në popull të vetin e në gjuhën e tij, q. ma vjeshtë të vera nhes flake dëmcet në popull, për gerën poetike e A. Gjergj Fishtës. Mue m'duhi nhumbë mendja me kohë e ardhëshme ka me dojtunë e cmue edhe më ni të mirën e tij ajetu, sidomosker vjershat e tija të jon parkëthye ndër gjuhë nzë të përhapuna.

LUARASI Sh.ander

Revue Internationale des Etudes Balkaniques (tomes II et IV) fq. 551-554.

LA LITTÉRATURE MODERNE EN ALBANIE

Shenim: Artikulli i Sh. Luarasit, botue edhe në nji përkthim slavisht ka Krijtpa o Bëlsanu, përpiqet t'u a paraqes të huevet At Fishtën si nji shkrimtar «regionalist» (siç në vegën e në shkrimet të vetë). Artikulli edhe ndër pleë tjera dukeet i shkruem si mbasi ri-cenzove të ndërkombëtarës. Vetë Lohuta e Malcis, qi e mirë si provë i argumentuese të vetë Luarasi, dihet vepra qi ka kërdisë edhe pistuet e Rilindjes kombëtare të Shqipnia nëjugut. Në cilën i atij pëlhimi të gabuem mbi A. Fishtën, kishte për të mundun me e paraqitë nji gruntkull i mirë prodhimesh letrare të Poetit kombëtar.

MALESHOVA Sejfulla

BREVI CENNI SULLA LETTERATURA ALBANESE

(Kaq. *Giovine Europa* — Rassegna mensile Nr. 4: 9/IV/1919 — faqekuj i kushtuar Shqipnis.

«... Alla mente poderosa di questo (P. Fishta) l'Albania deve le sue migliori poesie epiche, liriche e drammatiche»

MIHAÇEVIÇ Fra Lovro

PO ALBANIJI — Dojmovi s puta — Zagreb. 1918-Izdala Matica hrvatska.

Kapitull i mbrame KNJIZHEVNI RAD (=Punim letrar) faq. 136-141).

O. JURO FISHTA

«...Prvenac je u albanskoj jezik pjesnik Mazzinijevo ‹Dovi morto› (Skadar 1925). U Zadru izadje mu je ‹Lahuta e Malcis› (1937) koja se vecma citati te razchitati radi zato je pjesan ‹Luka Vukalovich› a Marticevim ‹Crestricima›. Ima je ‹Lahuta› medju Fishtinim pjesmama. U Zadru izadje mu je i pjesan ‹Anzat e Parnasit› (1907) te nedavno ‹Pika Vjeshtes› (1919) sbio zmazi: ‹Luggje rose› a neki pjesnicki razlo se o tej pjesmi, da bi se imala zvati ‹I kapljice zlata, a ne rose›

Shenim: Njoh, pse Autori nji vepër tjetër si kenj jashtkuoni te Fishta. Për ná njohje ná të mjaftojo po e baj ashtu thuhet e kenj 1100 të dytë mbi Shqipni e gjykimin qi u dha pak qi të lajm).

MIHAÇEVIÇ F. L.

(=Historia nga literatura e Shqipnis

CRITICE IZ ALBANESKE POVJESTI)

Sarajevo 1913. 72

Shenim: Siovet e shkrue kot kët mik të Shqipnis. Në Ulza e përkushtuesit ARHIV na ath. et. Sec. i etn. (L. II. faqe. I-II 1935. fq 247) në rubrikën KRITIKA. botoi ni gjykim të nji pedagogu (Universitetit të Beogradit Vasilije Çorovigit. Aj shkruan: «... dorasje taj antropološki sub medju hrišćanskim planinama severne Albanije pokahevaju drugi e lanseti vitak, nego evlgradsko diplomatija. Jedan australijski sitat o Albaniji, trace bosanski listjevat, tvrdnja egatovo nevjerovatno smalenbeu, da se cak Srbija na Berlinskom Kongresu povecala ma racun Albanije».

OSSERVATORE ROMANO

16-17 gusht 1929 fq. 2).

«... P. Fishta ka ca mš i pari qi dieti me botikue studiuar e letratyrue me i dhe e patavarde, taj punue qi na lanci to vet pasti vjenbtur e shkertuar e kjove ke kongresshta ndrpshme, si mbi dallo i cuaite per perparim te kishes e shoqnis te letratyrit shqype e ma vone edhe gjuhe shqipet e perbagjues i kombit ne Para... Ka punue shum edhe per fe katolike e per atdhe te vet, si me i qelb Urdanet barcelonian e ndrroi e lanci te mi. Atdhenit te vet Shqipnis pleqnuesit e perparuesit e gjuhes e vedit bindjen e dashnis e mbaki fogullit shqyptar qi e nbar, pori qi nder ata te mdhaj barrase te pasvarsis e te bashkimit kombtar.»

PARRINO Cosmo FISHTA P. Giorgio

IL LEUTO DELLA MALSIA

(Lahuta e Malcis) Traduzioni di alcuni canti.

Shenim: Ky përkohas nalish i k. I. Cubat (pri nga nji *Introduzione*) u botue ke *Shkënetija*, vj. I.1940-XIX nr. 6 fq. 40-43 aga Cosmo PARRINO. Kenqia i vitit prasë «cha dhe shenime në fq. 43. Mbas parathanis te kuisuem pasj CORDIGNANO-s (*Leopoldo konsuje e Pyetullit Shqyptar* 1925) e te LA NAZIONE ALBANESE-s: *Kushtrimi*, ky sikur i tanë përkëthim italisht i Lahutes.

PAVOLINI Paolo Emilio

LINGUA E LETTERATURA ALBANESE

(Ne te perjavshmen LA VOCE — Numër i vetem per Shqipni — Firence. 20 truer 1913.)

PAVOLINI P. E.

ENCICLOPEDIA ITALIANA

Enq. vol. XV, fq. 572 sub voce: FISHTA (P. Gjergji)

PAVOLINI P. E. — FISHTA Gjergji.

GJUHA SHQYPE (La Lingua Albanese)

Poesia di Gjergji FISHTA (fq. 18-20).

Testo albanese e traduzione italiana di P. E. PAVOLINI.

Shenim: Tekst shqip e përkthim italisht nga P. E. PAVOLINI, botuar ka e për kohshmja e «Reale Accademia d'Italia» — Centro di Studi per l'Albania RIVISTA D'ALBANIA — diretta da F. Ercole — Fascicolo I Aprile 1940-XVIII. Istituto per gli studi di politica internazionale.

PETROTTA P. Gaetano

Ne vegim: *Popolo, Lingua e Letteratura Albanese* — Palermo, 1930 IX fq. 338-340.

«... Il Fishta è stato per un trentennio il più autorevole rappresentante della Letteratura Albanese» (fq. 339).

Soggetto: *Gjuhorgan* è una delle più belle canzoni del Fishta. La Fede prende per mano l'Albanese desideroso d'istruirsi e progredire e l'Albanese le dice dietro per le vie della religione e delle arti. E quanto insegna. Da lontano e spesso in volo della Arti (la Poesia, la Musica, la Pittura, l'Architettura, la Scultura) le quali alla vista della Fede inalzano un inno di gioia. L'Albanese è affidato a queste Muse le quali con amore e con cura lo avviano alla Sapienza. La Fede ha presentato l'Albanese alle belle arti con poche parole di lode del suo carattere e della sua fama di guerriero e nemmeno di esse ha cercato di collaborare per il miglioramento morale e per il progresso civile del popolo albanese.

Questa melodramma del FISHTA si può considerare anche linguisticamente come una delle opere più perfette della Letteratura Albanese (PETR. Op. cit. fq. 338).

PETROTTA P. Gaetano

LETTERATURA ALBANESE E ITALO-ALBANESE

(Enq. vol. ALBANIA (A cura dell'Istituto di Studi Adriatici Venezia fq. 185-202).

«... Lahuta e Malcis (Il liuto della Montagna) è un poema di trenta canti in versi ottonari di pettetto struttura tecnica per il FISHTA lo fece in modo con la leggenda, creando un'opera originale che resterà a testimoniare la grandi fantasia del poeta e la forza di resistere della razza albanese (fq. 191).

SCAMPINGS (dass: Kostaq Cipo)

UN FIORE AUTUNNALE (Një lule vjeshte).

(Enq. Bergam, Konferenze 2, fq. 1 — Roma 1918).

SCHIRÒ Giuseppe

DELLA LINGUA ALBANESE E DELLA SUA LETTERATURA. ANCHE IN RAPPORTI ALLE COLONIE ALBANESI D'ITALIA

(E botuar në pjesë në *Annuario* të R. Ist. di Napoli 1917-18 edhe në vetë të Studi Albanesi)

SERRA Dante

CANTORI D'ALBANIA

Seconda edizione — Casa editrice «Ideal» Roma

Shenim: Për «Amori e Patriottismo» SERRA shkruan: «...e tutto una fiera, tremenda maledizione per alcuni albanesi rinnegati che si vendettero allo straniero e che, alla loro lingua sono, allora preferivano un qualsiasi linguaggio di altri paesi».

SERRA Dante

CANTORI D'ALBANIA—Terza edizione (— Edizioni L'Albero S. A.)

Alberoli — Marchesetti, Verona Anno Mezzo 1940.

Shenim: Këq. recenzimin e këtij libri ke *Rivista d'Albania* kashtuell i dytë faq. 210-221. Ndi vepra me vend, e kujtuemë edhe ke e përt. *Shkëndija*, nr. 7 faq. 58 përmbledet të ky recenzim i Z. Schirò-it, në fjalët me A. G. Fishtën: «Vi sono inoltre apprezzamenti, rapervalutazioni di valori moderni e giovanili delle più belle produzioni dei migliori poeti.

Besti leggere una frase a pag. 108 per avere un idea di quanto dice. I Serra, come precursori del Fishta, nomina lui gli altri il Cajupi, Nënë (=Ndre) Mjedia, Andrea (sic) e Vincenc Prennushi (sic)!! quando tutti costoro sono e contemporanei, o più giovani del grande poeta e si sono in parte emersi quando il Fishta già si era reso famoso con la prima edizione della «Lahuta e Malcis» (=Malcis)

SOMMER — FISHTA Gjergj

ALBANISCHE DICHTUNG — Wien.

STRANGANELLI F.

PANORAMA DELLA LETTERATURA ALBANESE

(Këq. X II Popolo di Sicilia dt. 8-VI-1939 faq. 3)

STRANIK Erwin

PATER FISHTA, EIN ALBANISCHER DICHTER

(Këq. Neues Wiener Journal nr. 10-149 me 6-II-1922)

Shenim: Stranik, përkthyes i një copë se Lahutës në gjermanishte, nuke na të tjera shpresbet në këtë mënyrë mbi Fishtën.

«Asht poeti më mjeshtër i Shqipnisë vet, si shpirt i poezisë të tyne. Asht e perbashkëta e poezis shqipe të njimbë vjetve të kaluem, (pra deri sikur qyteti prej ardhjes së sllavvëvet në Germani.) Kështu ma dashtë vetëm qi aj të krijoj edhe At Fishta, sikur ajo lyrtyre e tija, e përfaqsuese prej zdrehsh popullore shqiptare, e zhgyeshë me kulturën e Europës së rasës, krijon të përcyrtyme në këdhe harmonike të këtyne dy poleviteve.

(TAGLIAVINI C. KOLICI E.)

LINGUA E LETTERATURA (ALBANESE)

nella Guida d'Italia della Consociazione Turistica Italiana

ALBANIA — Milano, 1940-XVIII, faq. 86-93.

WEIGAND Gustav — FISHTA Gjergj

LAHUTA I MALCÍS von Gjergj FISHTA

Herausgegeben und übersetzt von Gustav WEIGAND (Balkan—Archiv) faq. 173-265 — Leipzig 1925, 8°.

Shenim: Ndi kritike (e kotë) përkthimin, shkrue në gjuhën gjermanishte, e kanë n'organin e Seminarit Shqiptar t'Universitetit të Beogradit: ARHIV za Arb. Star. Jez i Etnol. të H. BARIĆ-it, Lib. III faš. II, në pjesën KRITIKA faq. 258-265. Shkruesi i asaj kritike Asht Djevat KORTSHA.

XHUVANI A.

LA LANGUE ET LITTÉRATURE ALBANAISE.

(Këq. Les Balkans — Revue mensuelle. Athènes — avril — mai 1932 — Nr. 19-20 faqet 343-345.

Shënim: Autori përsëri një shkrutore të Letërsisë Shqipe, përkthyes e dhe në fletoren e Bardi «Gazeta Shqiptare» po i atij viti. Veprën e Fishtës pesha e cekët në këtë periudhë. «Tue i përë si dishmi veprat e botuesve gjithë notomzi otomas edhe mbasi ti, copat mik të mirat e poetavve t'orë të mdhej ekur De Koda, Fishta, Schirò e Çetta pësi jenë të dezja për letërsinë botrore mà të ndërmet në shesja. (Lq. 340)

XVII

ARKITEKTI

POETI-INXHINJER

KISHA E RE E STIGMATINEVE

(Zëri i Shna Ndout vj. XVI-shtatuer 1918-Ni: IX. fq. 133-137).

VEPRIMI FRANÇESKAN NË SHQYPNIT

«Kishtë mbasë vetim Kisha, por edhe kësaj ndërtesë i arrih dikur kisha, e hapë me 13 korrik 1927 nim Kazasa me bà të vetën, me mxue mà të ndërmetet vepritca të shpiit në Koprocen kuer më 31 korrik t'atij vjeti A. P. Bardhi Provincjal, bokoto gurin e themelit e t'. Ndërtesa e re e perpjekuesë e Zotit e mrekullueshme tehte, vepër françeskane e Shqyptarve pët Shqipnie gat At Gjerg Fishtës, të cilin e nderkon edhe patundej për kët të mbrun në kët dhegë, si e dikur nder ata fjera edhe balli i Kishës Françeskane në Ereheq, vepër kjo që kishte me mujtë me ndejt në rrfe gjithë. (Lq. 135).

KISHA E RE E RUBIT

(Zëri i Shna Ndout vj. XXI-qershuer 1933 nr. 6. fq. 93).

«Kishë e naltë mbasë një pleqt perpjekuesë bertitë revizue, koq mrekullisht poq Poeti i Lotë kombëri kumarteja e ngroh mitë kah qiella, drejtue pret bartësi të zjarrtë shkodranë, që me kujdes të pashoq megullat edhe mbasë punës së...»

MUZEU I VESHJEVET KOMBËTARE

Projektimi i At Fishtës është pregatitja e

sallavve të mërysheve për një muze etnografik, po n'at gjatë si ka e kishtëlzonte në një nga numrat e Leksës një shkrues i huaj Perovitçi. Muzeume e mjetevet si françeskan edhe vdekja nuk e la t'a zbatojë plotësisht këtë veprë të filozofit. Vëllai i tij Gjecovi i mbrevet a si i thotë aj «qytetizovet arbëneshët», gjatë të Fishtës «Postës edhe bashkëpunëtorin e zgushtë të shkrimit shqiptare mbë atë vënie.

KUVENDE I LEZHJES

U përkthye nga At Gj. Fishta, me bashkëpunimtore të rrjetevet të kryekomunitetit të dikurshme (Dielli me Shkodër Kalendari e. Pezzoli).

Shënim: Kuvendi bëntrik i Lezhjes djegë e rrokumbë, ka qënë parjesi më i madhi i Poetit. Këtu qendronte për një zehë të gjatë mbarë të dontë me shkrue. Në gjuhë e Lahutës së Malcis e bartun mbrendia kërcyna mrrevet (shq. F. Fishta — Antologji Shqipe bl. II fq. 65 shënimi i.)

PLAN I NJIJ NDËRTESE NË TRAJTE TË GERMES E ME KAND TË GJANË

Shënim: Poeti-inxhinjer në zbatimin e këtij plani u gat perballë kërcyna vështirsivet. Nga mungesa e një trolli të përshtatshëm për ngritjen e një ndërtese të madhe në një kohë kur Kuvendi i tij gëndej me mungesë mjetesh financjare, u shfaqën të studjuë planin e një ndërtese që t'ishte e dënjë për vëllazënt e vet t'ardhun e ndenjen për rritje e klerikëvet të ritit, të bashkuë me rregjen e shëndetit ni si ndërtesë hygjienike, të kishës edhe edukimit shpirtnuer n'ambjentin ku do t'u ritshin për t'u bë të vlefshëm «për Atdhe e Fe». Në trollin e parë të Kuv. (Ëtenvet françesko A. Fishto shtuen vi sot e planit të një ndërtese në trajtë të gjerdë L me fjezë të gjatë. Mbi të, me nimi mendimë, tue rrjerë nga

Provincial [illegible] mal te holluh, nalsen aji ndërrim, bryn i mëndt e i pergjegjes së tij. Kaq - Bibliotheka, Muzeu e vendi i bastunit të Skenderbeut Francesku.

PROJEKTI I BIBLIOTHEKES, I MUZEUT E I VENDIT TE BANIMIT TE KLEBIKEVET FRANCESKAJ

Anash e sypsi nji kolonate se lapte, ku mbesnin kuvendit kërcyet e tre nat e mëjeshta aji te portit bashkë e ndryn, bëjnë kjo Bibliotheka, Muzeu (relatet e muzeut etnografik) e dhomat e banimit të Skenderbeut.

Për këtë bibliotekë mund të thuhet se asht shumëkuptim në Shqipni. E ndërtuar e hjuhme. Projektuesi i saj u mundue, e dhe i ca duel në krye, t'a përshtasë shtëpi e mrekullisë e asaj me qëndrën shoqnisë a me mujtë e mamun nga ana e atyre mujtësavet qi do të gjendejën në bibliotekën e Shtetit të vjeshtës të bibliotekës së botave, sini qyshë për të gjall të Festit. Ti vjë postë katalogu apo shondaci i autorevet e i libravet mbas radhës alfabetike, si e kena bibliotekat më të përparuemet. Gjithashtu vendet që rrjedhtë atij për n'ato thjeshtësi pershtatshmërie gjith mundësija e pozicjonit të Kuvendit asht shenuar atij të pavojshëm për banim dhe veçanërisht kulturës të mirë Shqiptare.

PROJEKTOI KISHËN E PEKALIT

Shënim: Për të dhënë leve q. [illegible] nga z. Ing. L. Zogit, q. e ka rrjedhë për t'e ndërtuar A. Fishtën në degën e ingenierës kujtojmë se At Fishta e shpiti ar[illegible] gjithmonë për arsye klasik. Dymbë ndër se [illegible] e ndërtë, për mos me thanë e urrenë 900-shin ndër vaba.

Shën 900-shit e pranonte nder ndërtesa çelliorash të jeta tue e tepcue (shkapcue).

KISHA E KUVENDI FRANCESKAN I THETHIT

Thuhet se këto ndërtesa, shkë ajsin, ne gjenin e shtrojnevet tuckien mes vepër e At Gj. Fishtës (nëna dëlmi të z. Ing. Ludovik Zojzi).

BALLI I KISHËS SË RUBIGUT

(Vepër arkitektore e A. Gj. Fishtës)

KUMBONARJA E KUVENDIT TARRËS SË MADHE PROJEKTUE PREJ A. GJ. FISHTËS

Prej tij kena edhe bollën e cilën së Kuvendit i Arrës së Madhe të Shkodrës.

XVII.

PIKTOR.

MA E FAJA EKSPOZITE E FIKTURAVE ORGANIZUE NGA SHOQNIJA ROZAFAT

Në këtë ekspozitë mbetë gjenë edhe A. Gj. Fishta me pikturat e veta, 24 piktura artistike. Ky Mësues i zevjeshëm i vizatimit i ka gjumët e vesa edhe në këto art. Shkruem i kemi vepërza i kujtoi edhe me gëzim e pëmalim aji kan nxë e vizatimit të tanë Mësuesit t'onë shqiptar. At Fishta aji na rrjedhë i kthellë i pikturës. Edhe e së tashmes edhe në këto pikturat kanë me e mësë të shqyrtojë si duhet këto vepër të tij. Ma mjeta qi kishte u mundoshë t'a pasurojë sa më tepër mbledhjen e veprave të mohitura. Mund të thuhet se pinakoteka e tij përmbledhë, vecas nga të gjera, pikturat me vlerë artistike qi kanë ardhë në kohën e Vendosjes sonë në

Në botimin e numrit përkujtimor të vëllejës së këtij Lavruesi (artëvë të bukura në Shqipni, hartue nga Komitet «At Gjergj Fishta», me drejtim në Shkodër, po botohet aji numër 500 faqesh me interesimin e Ministrit të Kulturës Popullore. Do t'thotë aji gjë ma se e pëlqyeshë me sikur mbrendia faqeve të këtij vëllimi, të shtypshëm mundësisht (për ato ka jnse.) të gatha punuet e At Gjergj Fishtës në pikturë. (gjithsi këto nuk ngjesin epo jo.) Nji hari do të mund të bëtë

boshtit në këtë rend fjalorthin e tij shkrues të pambarë si edhe klubistit e tij ndërtimtarë të tija përmendë pesë në këtë bio-bibliografi të parë këtë të. Në këtë mënyrë do të mujtë ndonjë njeri studjues, e interesuarë për jetën e veprat e këtij Shqiptari të shquarë, nesër mbas vetë të kishë në më të plotësuarë njohjen e kuptimin mbi këtë Patriot të Rilindjes së Shqipnis. Jam i sigurë se Francoskuj Shqiptorë, rrëfimet e tij shkrimeve dhe të bashkëkrimeve të Fishtës, do të vijnë tue e lavdruarë mungesën të botimëve të dorëshkrimeve nbë Fishtës me shtypjen e disa bacavitëve të shkrimeve e të letrave të Fishtës.

Nëtër cilatë e mënyrëtarë theorinë, pregatitun kohë mbas kohe nga At Fishta, Poeti — Artisti i vaxhitit, kishte jo kohë (1) «novizatë» vetë e (2) regullimë vetë shenjtë e poezis e revolucionit të theorit. Bazi edhe tepër, këtë të kemi pa syrë njëtë e vetëm këndvështrë, të dilet nuk i lejojshin shpesnima të teprueshme. At Fishta edhe në historin e përpjekjen për zhvillimin e artit dramatuarg në Shqipni, aq i nevojshëm për kohë në të cilin pat hovin e zhvillimit ky prototyp i rrotës e i gerjalitetë shqiptar, ka për t'u lënë një gurmë të mëdhenjë. Kujdesin (3) shtyjnë mbi parë: vetë prapacaktë mëndyshin e veshjes s'argjentarëve. Me zëlin e tij mesuesë të Jndisë për të ndërtuarë—mënë odë pëlqimtarë — mësonte mendyshen e dekorimeve t'argjëtarëvet. Në e dy bëmëri Shqiptare do t'u krijojnë kët mësim të thëntë shqiptar. Vetë i zhvilluarë talentet e argjëtarëvet. Familjarisë e tij e përkrahurë e ajëhtun, natyrisht me vend e kohë, kjo gëlltje e A. Fishtës, u dashur me nxanës të talentuarë, me nxanës tyrkë, për jetë e shkarkimë, me më të gatë, me aj natyrë thatë, aq të nevojshëm ndër veprat dramatike, thurjaje shoqnore, i a lejonte t'a bajë kërë zgjedhjen argjendash. Ndër argjëtarë e rrohtun, interpretuesë bëmëri të veprës theorinë t'A. Fishtës përmendet artisti komik Gjon Kraja, protagonisti i së veprës të pavdekshme ngë A. Fishta.

XIX

PSEUDONYMET E ATË GJERGJ FISHTËS

1) c—
2) Ibën Ghetta (?)
3) Cantigas ndershe
3) Criticus
5) Chronologus
6) [REJTAM] (kuptua kur Hyll i Dritës e kë Gjergj Shqyptarë)
7) E populluë [— e popullë] Kishtës mëndyshnet ndër disa vepra të saj për kishtëshmen të Tihonit Sjuto Begut «Albanis»
8) E pamdrydhuarën zotj se Popullit.
9) Fushë e dushk
10) Gnegj Tosku
11) Mac Pepu
12) «N'emën t'Shcypnisë si dua vemë» [Nëmëdhënë në kët mëndyshë n'Albani të vj. 1900 fq. 74-75, nuk botuarë e nji kënge të Lahutës, të Ilias Mali i Zi. «Fo na thonë se Malit t'Zi — Petrobergu i a dha Ivanit të»]
13) PALEMONI
14) Per nji Meshtarë Shqyptarë
15) P. G. F. O. M.
16) Rr.
17) Rrushnanë
18) Rrushnas Sokol.
19) S—
20) Sato
21) Sutë
22) «Hyll i Dritës
23) —u
24) x (ka ndryshuarë i Ohri në Malevë, në bashkëpunim me X. Y. Z.)

XX

NGA «EMANCIPACJONI I POPULLIT SHQYPTAR»

IDHEALI I POETIT

. . . Oh! se agonishtrohu
E se pêrse e pajetime gjithë kuj notit
U mêrlikue mbi botë! Shka s'kemi pô
E nuk s'kto sjat! Kreu pô kamura e shkoptra,
E frone t'lartë s'lkue tu' u rrokullisun;
Kem'parmen mbretnôsi ngalê pa pleng pa shpi
E rrugaue t'u sjellë: ata të cilles
Dritherja e botës dikur u dukë e mirë,
Për të përsêrisun mathinin e time; e ndie
E pô nu kem'të nje hypokrizija
E nji diplomacie të ndjit — bukurie
Mbarë Europën kan n'gjuhë, e shkrit d'drejta,
E nigra, e shkia nuk d'shigurues per njeri,
E s'ka kund send se ndreq për pa dëmun.
Ja, pra: në portnihë të kryne tjetra
Terrasi, s'shoqnë, kosa ftyrës, e sod s'bihet
Se d'gjatë nji qenkë gjithnen me n'mushkë t'njerzimit.
Për, pa, ne n'krimë e në respenë të mnershme
I'këij kanshllisni s'shoqënia njerzore
Pejsonmi nuk ndrrue, as u pûne
Njuj idheali i jonë kombtir e shpresa
E gjallë, se sojë se'ndreqë i bavë Shqypnija.
Stalinë me trrezë t'lamtësis s' përpershme
Madhnesshin shregun t'gjytetnis do t'bûte.
U respekue mbretnë she u shkakën mbretën,
M'tjera pajtueshme, kure dër sod të ndiesue,
Zânë send puuka e shoqënis s'njerzimit:
Për idhealit i jonë s'u lkund s'u shye:
Enë ê sod n'kuvet vigan, i atillë, si s'pavë,
Kûr nesh pênë e 'zotë sjet n'mend na u përfue,

E me at fjlad t'vetin, t'kendshim, të jugloftm.
Amtë përkisin aj stemat e Shqypnisë
E i nxitë kah punët e mbarë.

N' kob të zi

Sod punë e njinate njet kish ngelë Shqypnija.
E kjato, e dnaste, e fryma n'let i ndaj,
Pa a gjitë kush mik, që t'njerëzit n'e ngushtlim:
Si njaju nanë e shtretë, që shtj prej mëllit
E pa e pi, kush, n'ndaj mbrame kah prendverit,
Prej shpije dal e m' rrnue që lshon hëne.
Taj thekun kumtën, shkon në Rrnaj e njeri
Varrit të birit n'rrëj e n' tit dordlë zemrën
Pa e gjetun kush, që m'e pajtue këmbën:
Pse us gurt e rrenit zanor nuk po kishin...
Mbi shkon të gjyqtja ndjitë i kuhit unuku
E po dhimë shpirtin me gjëmimë i a fmrue...

N' let kish, po fshihet e n'let njeri gjimon
E njera nuj Shqypni, atëherë kur s'pasni
Na a themë Shqyptarin e mbetë bukës s'gjytetnuame
Se i Mirdhi i jushi, që vdiq e kthill mbë shekull,
Aj për Shqypnitë Shqypnin e kishte falun:
Se mërrn s'ishë', us fuj, us bibë kuve
Me fukun shqyp, se shqyp shkodës do t'bëhej
N'dhé t'vet.

. . . . . .

Por shka us njejt nuk duht me e mbanë Shqypnia,
Por dy-a erdhë, edhe Shqyptarët, që të bëhen
Të zot me e mbajtë Shqypnin. Prandej arrnyeja
E fytë, që, shka ë Shqyptër i pëndës e i dinjen,
T'i e shqarojë Atdheut fuqit e vets
E n'udhë t'u vejë t'kanuis e t' përparimit.
Nji Shtet, që s'përparon, ë 't gjë e shtinë
E just të gjatë nuk ki.

Gajret, prò, të Pashko !)
E të dër sod, me fjalë, me mxim, me pujtë
Të për Shqypnë u mundone, edhe mbar nofit
Ornatn për Shqypnë: pse, me ndimë të Zotit,
E jona ka me dalë — do t'dalë e jona!

---

1) Kenga i kushtohej në gjuhë të vjetë: 1902 Gramofonit Pashk. Bar dhe në 28 vjetorin e mundimeve të tij.

PASQYRË E LANDËS SË BIO-BIBLIOGRAFÍS MË FISHTÉN

I

Dorështrimi . . . . . faqe 135

II

Fjalë të botuesve ke Albania e Jeta Kombtare (Thirrje Spiro Begaj) që vjershë e në prozë . . . . . » 137

III

Fjalë të botuesve ke e përkohëshmja Elcija i Zemrës e Jezu Krishtit qysh më vonë Lajmtari i Zemrës së Krishtit (së vjershë e në prozë) . . . » 139

IV

Botime e ribotime të Lahutës së Malcis prej 1900, dalë në vjetin 1937 (28 Nandor) . . . . . » 140

V

Varia (Botime të ndryshëme në vjershë e në prozë nëtë kalendarë të përkohëshme shqipe e të huaja; bothëspurime nëtër Botimet shqipe) . . . » 143

VI

Fjalë të botuesve ke e Përkohëshmja Zani i Shna Ndout . . . . . » 151

VII

Kronika të Chronologu-it e të Criticu-it në Hylliun e Dritës e të Zânin e Shna Ndout etj . . . . . » 153

VIII

Recenzime Botimesh (Kundime shtypi) . . . . . » 156

IX

Fjalë të botuesve ke të përkohëshmet Gruejo Shqyptare e Shkëndija . . . » 158

X

Vepra të botuesve (Gjysa të ndryshëme lexuse të prozës e të poezis) . . . » 159

XI

Vepra dramatike (At Gjergj Fishtes të dhuqura apo të botuesve . . . . » 163

XII

Ligjeratat (Ndonjë apo to të botuesve e të përbojtura: Në kishë, në shkollë(et bëhsore, në kuvendin kombtar) . . . . . » 165

XIII

Letërkëmbimi i At Fishtes (Letra private, — Letra të hapuna) . . . . » 166

XIV

Ceremonë e përpjekuna të botës intelektuale e të popullit . . . . . » 167

XV

Shtypi shqiptár e At Gjergj Fishta O. F. M. . . . . » 168

XVI

Shtypi i huej e At Gjergj Fishta . . . . . » 173

XVII

Arkitekti . . . . . » 179

XVIII

Piktori . . . . . » 180

XIX

Pseudonymet e At Gjergj Fishtës . . . . . » 181

XX

Idhealli i Poetit (Fragmente kërgësh: Emocionet e Popullit Shqyptar) . . » 182

PERMBAJTJA

Francesco Jacomoni Vita e Opera del Poeta . . . . . Faqe 5

Luigi Federzoni Religione e Poesia . . . . . » 6

Francesco Ercole Il Cantore illuminato . . . . . » 7

Piero Parini Ricordo di Fedra Fabia . . . . . » 8

N. Lorenzo Attoma Poeta Nazionale Albanese Accademico d'Italia . . . . . » 10

Karl Gurakuqi Jeta e Vepres e Fabits . . . . . » 11

Langush Poradeci Gjergj Fishta, Lirik, Shkrimtar i Tokes dhe Shkrimtar i shpirtit Shqiptar . . . . . » 20

Ipeen Çabej Epika e Gjergj Fishtës . . . . . » 31

Henrik Lacaj At Fishta Epik . . . . . » 41

Namik Resmja Gjergj Fishta dhe Gjuha Shqipe . . . . . » 45

Ernest Koliqi Fishta Interpret i Shpirtit Shqiptar . . . . . » 50

Gino Bottiglioni – P. Jakob Markaj L'Anima dell'Albania nel Canto di Gjergj Fishta . . . . . » 55

Pashko Gjeci At Gjergj Fishta, Poet Satanik . . . . . » 59

Kolë Aubin Prodhimi Dramatik i Fishtës . . . . . » 77

Stefan Shundi At Gjergj Fishta Anekdotik . . . . . » 98

Enrico Cenni Gjergj Fishta, Spirito di Fuoco e di Luce . . . . . » 95

Luigj Gurakuqi Il Lieto della Montagna . . . . . » 102

Rocchino Pettorossi At Gjergj Fishta dhe Arbëreshët e Sigulise . . . . . » 110

Jakov Mikaj Emotikin Klasikë Grekë . . . . . » 113

Cesare Marino P. Gjergj Fishta, Lahuta e Malcis . . . . . » 116

Arshi Pipa Fishta, Njeriu dhe Vepra . . . . . » 119

P. Bernardin Palaj Kalë Nata e vetme . . . . . » 123

Leiter L. Dilo At Fishta dhe Veshja Shqiptare . . . . . » 126

Gjeto Kola Shkolla Shqipe Françeskane e Gjergj Fishtës . . . . . » 132

Filip Fishta Shënime Bio-bibliografike mbi Gjergj Fishtën, Françeskan, Akademik e Italë . . . . . » 135

BKSH

BKSTY

BKSH

BKSH